

Handreiking Minimaregelingen en zelfstandigen

Wegwijzer voor de uitvoering

Voorwoord

De gemeente heeft als taak inwoners die het zelf (even) niet redden te ondersteunen. Bijvoorbeeld met extra financiële middelen in de vorm van minimaregelingen. Het doel van minimaregelingen is het behoeden van mensen voor armoede en armoede-effecten.

Ook zelfstandigen kunnen te maken hebben met een minimuminkomen. Het is een doelgroep die bij gemeenten minder goed in zicht is. Het is voor zelfstandigen niet altijd eenvoudig om bij de gemeente aan te kloppen voor extra ondersteuning. Dat komt niet alleen door onbekendheid met de minimaregelingen, maar ook doordat gemeenten het vaak ingewikkeld vinden om uit te zoeken of de zelfstandig ondernemer ervoor in aanmerking komt. Medewerkers weten niet goed hoe zij de hoogte van het inkomen en vermogen bij een zelfstandige moeten vaststellen.

Deze handreiking beoogt gemeenten inzicht en handvatten te bieden om goed afgewogen beleidskeuzes te kunnen maken, en de uitvraag en beoordeling van gegevens bij de aanvraag voor minimaregelingen door zelfstandigen professioneel te kunnen afhandelen.

De handreiking bevat achtergrondinformatie, praktische informatie, voorbeelden en advies.

Deze handreiking is geschreven door Stimulansz, in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), en in samenwerking met medewerkers van ROZ Groep, gemeente 's-Hertogenbosch en gemeente Rheden.

Stimulansz

December 2024

NB: In de versie van december 2024 stond een verkeerd verdrag vermeld onderaan blz. 34. Dit bedrag is aangepast en geel gemarkeerd.

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding	5
Leeswijzer	5
1 Gemeentelijk minimabeleid	6
1.1 Introductie	6
1.2 Zelfstandigen en minimaregelingen	7
1.3 Financiering	7
2 Voorwaarden gemeentelijk minimabeleid	8
2.1 Inkomenstoets	8
Draagkrachtmethode	8
Inkomensgrens-methode	9
2.2 Het netto-inkomen in de Participatiewet en vrijlatingen	10
2.3 Vermogenstoets	10
2.4 Doelgroep	10
Speciale voorwaarden	10
3 Keuzes minimabeleid en zelfstandigen	12
3.1 Beleidskeuzes en keuzes voor de uitvoering	12
Schema beleids- en uitvoeringskeuzes	13
4 Boekhouding en ondernemingsvormen	14
4.1 Ondernemingsvormen	14
Natuurlijke ondernemingsvormen	14
Maatschap	14
Vennootschap onder firma	14
Commanditaire vennootschap	14
Privaatrechtelijke ondernemingsvorm	15
4.2 De winst- en verliesrekening	15
Begrippen winst- en verliesrekening	15
5 Referteperiode	17
5.1 Referteperiode voor zelfstandigen	17
6 Bronnen voor vaststelling van het inkomen	18
6.1 Een jaarrekening en/of inkomstenbelastingaangifte van voorgaand boekjaar	18
6.2 De kolommenbalans	20
Wat is een kolommenbalans?	20
Nadere toelichting balans	22

6.3	Btw-aangiftes, stelsels, tarieven en rubrieken	23
	Het inkomen berekenen met btw-aangiftes	23
	Risico's bij btw-aangiftes als informatiebron	24
	Nadere toelichting btw-aangifte	25
	Btw-tarieven	26
	Btw-rubrieken	27
6.4	Bankafschriften als basis voor de berekening van het inkomen	29
	Ontvangsten en opbrengsten	29
7	De vaststelling van het inkomen per ondernemingsvorm	30
7.1	Berekening van het inkomen volgens het Bbz	30
	Voorbeeld jaarnormberekening bij een volledig boekjaar	30
	Voorbeeld jaarnormberekening bij een verkort boekjaar	31
	Aandachtspunten bij de berekening van het inkomen	32
7.2	Berekening van inkomsten uit een vennootschap	33
7.3	Nog te betalen inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen	36
	Berekening volgens het Bbz	36
8	De vaststelling van het vermogen	38
8.1	Vermogensvaststelling volgens de Participatiewet	38
	Het privévermogen van de zelfstandige	38
8.2	Vermogensvaststelling volgens het Bbz	39
	Vermogensvaststelling volgens artikel 7 Bbz	39
8.3	Benodigde gegevens voor vermogensvaststelling	40
9	Praktische informatie beleid en uitvoering	41
9.1	Beleidsregels	41
9.2	Keuze voor methode berekening inkomsten	41
9.3	Werkprocessen berekeningsmethoden	42
	Methode inkomstenbelasting/jaarrekening	42
	Kolommenbalans	43
	Btw-aangifte	43
9.4	Communicatie in- en extern	44
Bijlage 1	Financiering van gemeentelijk minimabeleid	46
	BUIG-budget	46
	Gemeentefonds	46
Bijlage 2:	Voorbeeldbeleidsregels	47
Bijlage 3:	Begrippenlijst	49
Colofon		51

Inleiding

Uit onderzoek blijkt dat een deel van de inwoners die voor gemeentelijke minimaregelingen in aanmerking komt, hier geen gebruik van maakt¹. Dit geldt niet alleen voor inwoners die leven van een uitkering, maar ook voor werkende armen en voor zelfstandig ondernemers. Deze laatste groepen groeien in aantal, terwijl gemeenten juist deze groepen vaak minder goed in beeld hebben. Zelfstandigen melden zich niet snel voor minimaregelingen bij de gemeente. Onbekendheid met de regelingen of het idee dat een zelfstandige geen recht heeft op inkomensondersteuning door de gemeente, kunnen daarvan de oorzaak zijn. Nog een oorzaak is dat de afdeling Inkomen/Minimabeleid deze groep niet goed weet te vinden en ook niet goed weet te bedienen. Want hoe bepaal je nu of een zelfstandig ondernemer wat betreft inkomsten en vermogen tot de doelgroep van de minimaregelingen behoort?

Deze handreiking geeft op deze vraag het antwoord. We zetten uiteen hoe de gemeente hierbij te werk kan gaan, welke keuzes voor beleid en uitvoering gemaakt kunnen worden, op welke manieren het inkomen van zelfstandigen berekend kan worden, en geven hierbij praktische informatie, voorbeelden en advies.

NB: Waar in deze handreiking 'hij' staat wordt ook 'zij' en 'het' bedoeld.

Leeswijzer

Hoofdstuk	Toelichting
1	Dit hoofdstuk bevat een korte introductie in de verschillende minimaregelingen , de doelgroep zelfstandigen en het Bbz.
2	Dit hoofdstuk gaat in op de voorwaarden bij de minimaregelingen; het netto-inkomen, draagkracht, inkomenstoets en vermogenstoets.
3	Voor een goede uitvoering van het minimabeleid bij de doelgroep zelfstandigen is het van belang eerst een aantal keuzes in beleid en uitvoering te maken. Deze worden stapsgewijs en schematisch weergegeven in dit hoofdstuk.
4	Voor een goede uitvoering is ook enige basiskennis van verschillende ondernemingsvormen en boekhouding noodzakelijk. In hoofdstuk 4 staat deze basisinformatie.
5	De referteperiode bepaalt in welke jaar of maanden het inkomen meetelt voor de minimaregelingen. In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de referteperiode die voor zelfstandigen gehanteerd kan worden.
6	Welke informatie is nodig om het inkomen van zelfstandigen te kunnen vaststellen? In hoofdstuk 6 worden de verschillende bronnen op een rij gezet. Daarbij is vermeld welke voor- en nadelen deze verschillende bronnen hebben.
7	In dit hoofdstuk wordt uiteengezet hoe met de verschillende bronnen het inkomen van de zelfstandige bij verschillende ondernemingsvormen berekend kan worden.
8	Dit hoofdstuk gaat in op de manieren waarop het vermogen van de zelfstandige kan worden vastgesteld. Ook hierin heeft de gemeente keuzes .
9	Dit hoofdstuk bevat een globaal stappenplan voor de uitvoering: een overzicht van stappen die in het werkproces gezet kunnen worden. Ook geeft dit hoofdstuk tips voor de in- en externe communicatie en het bereiken van de doelgroep.
10	In bijlagen van de handreiking vindt u informatie over de financiering van de minimaregelingen, voorbeeldbeleidsregels en een begrippenlijst .

¹ Zie o.a. het onderzoek [Barrières in aanvraag bij Jeugdfonds Sport & Cultuur](#), Motivaction september 2024.

1 Gemeentelijk minimabeleid

De financiële ondersteuning van inwoners die dat nodig hebben is onderdeel van de taken binnen het sociaal domein. Een deel van deze ondersteuning is wettelijk vastgelegd, een ander deel mag de gemeente zelf invullen. Voor beide delen van deze taak krijgt de gemeente financiering vanuit het Rijk. In dit hoofdstuk wordt hier kort op ingegaan.

1.1 Introductie

Het gemeentelijk minimabeleid is het pakket aan maatregelen waarmee gemeenten hun armoedebeleid uitvoeren. Binnen de sociale voorzieningen zijn dit de maatregelen die op lokaal niveau de armoede bestrijden, na het garanderen van een bestaansminimum in de vorm van een bijstandsuitkering en ondersteuning vanuit de landelijke toeslagen.

Het gaat hier met name om de volgende regelingen:

- a. bijzondere bijstand;
- b. individuele inkomenstoeslag;
- c. collectieve zorgverzekering of tegemoetkoming zorgpremie;

Optioneel:

- e. een kindpakket;
- f. participatieregelingen voor volwassenen;
- g. stadspassen en gemeentelijke webwinkels; en/of
- h. kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

De Participatiewet schrijft de uitvoering van de bijzondere bijstand, de individuele inkomenstoeslag en de studietoelage voor (zie artikel 35, 1^e en 2^e lid, artikel 36 respectievelijk 36b van de Participatiewet). Hierbij heeft de gemeente enige beleidsvrijheid, met name als het gaat om de draagkracht die geldt voor ondersteuning met bijzondere bijstand. De Participatiewet biedt gemeenten ook de mogelijkheid een collectieve (aanvullende) zorgverzekering of een tegemoetkoming in de premie van de zorgverzekering op te nemen in het pakket aan minimeerregelingen. Met deze zogenoemde Gemeentepolis wil de gemeente alle minima een betaalbare en complete zorgverzekering aanbieden. De Gemeentepolis kan ook de eigen bijdrage en/of het eigen risico dekken, dit is een keuze van de gemeente.

Veel gemeenten hebben een kindpakket. Dit zijn alle regelingen waarmee de gemeente zorgt dat kinderen uit gezinnen in een armoedesituatie mee kunnen doen op school en na schooltijd. De regelingen zijn meestal bedoeld voor kinderen van 4 tot 18 jaar. Landelijke initiatieven als het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld kunnen deel uitmaken van dit pakket.

Onder de participatieregelingen voor volwassenen vallen alle regelingen waarmee gemeenten bij volwassenen meedoen willen stimuleren. Gemeenten kunnen het kindpakket en de participatieregelingen voor volwassenen uitvoeren in de vorm van een stadspas of een webwinkel. Het voordeel wordt hiermee bereikt via kortingen bij sportverenigingen of culturele instellingen, gratis deelname aan cursussen of een gratis abonnement op de bibliotheek.

De kwijtschelding van gemeentelijke belasting is een aparte regeling. De mogelijkheid voor gemeenten om kwijtschelding te verlenen is geregeld in de Gemeentewet. Dit is geen directe inkomensondersteuning, maar het voordeel zit in het niet hoeven te betalen van gemeentelijke belasting vanwege ontbrekende betaalcapaciteit.

Al deze regelingen kennen toekennings- en uitsluitingsvoorwaarden. Op een aantal hiervan wordt in [hoofdstuk 2](#) nader ingegaan.

1.2 Zelfstandigen en minimaregelingen

De garantie van een bestaansminimum is voor zelfstandigen geregeld in het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004), in de vorm van een uitkering voor levensonderhoud en/of een bedrijfskrediet. Het Bbz garandeert dit minimum alleen bij zelfstandigen met een levensvatbaar bedrijf en is tijdelijk. De steun doorkruist anders de zuiverheid van concurrentieverhoudingen en de bevordering van kwalitatief goed ondernemerschap. Het is niet de bedoeling ondernemingen die eigenlijk geen bestaansrecht hebben omdat ze niet levensvatbaar zijn, met publieke schaarse middelen in stand te houden. Is het bedrijf niet levensvatbaar? Dan kan de zelfstandige het bedrijf beëindigen en, als aan de voorwaarden wordt voldaan, terugvallen op ondersteuning uit de Participatiewet zelf.

In principe kunnen zelfstandigen voor de in paragraaf 1.1. vermelde minimaregelingen in aanmerking komen. Een uitzondering hierop is periodieke bijzondere bijstand in de vorm van woonkostentoeslag. Die kan een zelfstandige vanuit het Bbz ontvangen, als dit noodzakelijk is. Buiten het Bbz om woonkostentoeslag aan zelfstandigen (met mogelijk een niet-levensvatbaar bedrijf) verstrekken is niet wenselijk. Dit zou het specifieke Bbz-regime voor doorwerkende zelfstandig ondernemers en de voorwaarden waaronder zij ondersteund kunnen worden omzeilen.

1.3 Financiering

Voor de uitvoering van de wetten binnen het sociaal domein zijn er 2 financieringsstromen. Het ene is het BUIG-budget, het andere het gemeentefonds. Uit dit laatste worden ook de minimaregelingen gefinancierd. Meer hierover staat in [bijlage 1](#).

2 Voorwaarden gemeentelijk minimabeleid

Om het gemeentelijk minimabeleid gericht in te kunnen zetten voor de inwoners die dit nodig hebben, gelden er voorwaarden die bepalen wie in aanmerking komt en wie niet. De gemeente legt deze voorwaarden in beleidsregels vast. Zo kan de gemeente haar beleid op bepaalde doelgroepen afstemmen. De belangrijkste voorwaarden bij het minimabeleid zijn de inkomensgrens en de vermogensgrens. En om te bepalen of een inwoner tot de doelgroep behoort, voert de gemeente een inkomenstoets en een vermogenstoets uit.

2.1 Inkomenstoets

Een van de belangrijkste voorwaarden van het minimabeleid is de inkomenstoets. Deze bepaalt of een aanvrager voor een specifieke regeling op basis van het inkomen tot de doelgroep behoort. In principe kan de gemeente voor iedere regeling een aparte inkomensgrens stellen, maar in de praktijk zijn er veel overeenkomsten. In verreweg de meeste gevallen is het netto-inkomen bepalend. Dit komt doordat de Participatiewet armoede definieert als een netto-bijstandsnorm. De inkomenstoets vormt een uitdaging als het gaat om een aanvrager die zelfstandige is of om parttime ondernemers of marginaal zelfstandigen met een combinatie van inkomsten uit zelfstandig beroep en andere inkomsten.

Draagkrachtmethode

De 1^e vorm van inkomenstoets is de draagkrachtmethode. Deze methode wordt vooral gebruikt bij de toepassing van de bijzondere bijstand. Om te bepalen of er recht is op bijzondere bijstand, bekijkt de gemeente of de aanvrager een deel van de kosten zelf kan betalen uit eigen inkomen, dus hoeveel financiële draagkracht de inwoner heeft. De gemeente bepaalt welk gedeelte van het inkomen ten opzichte van de bijstandsnorm draagkracht bevat.

Voorbeeld

Gemeente X besluit dat een inkomen tot 120% van het sociaal minimum geen draagkracht heeft. Het gedeelte van het inkomen tussen 120% en 140% bevat 35% draagkracht volgens de gemeente. Volgens de beleidsregels bevat al het inkomen boven de 140% volledige draagkracht. Als de gemeente de netto-bijstandsnorm, het netto-maandinkomen en de hoogte van de kosten van het probleem kent, dan kan de gemeente het recht bepalen. Immers: met de hoogte van de bijstandsnorm kunnen de 120%- en 140%-waarden ingevuld worden. Dit maakt duidelijk welk gedeelte van het inkomen onder de 120%, welk gedeelte tussen 120% en 140% en welk gedeelte boven de 140% valt.

Vervolgens besluit de gemeente dat de draagkracht 35% van het meerinkomen tussen de 120% en de 140% van de norm bedraagt, en 100% van het meerinkomen vanaf 140% van de bijstandsnorm. De totale maandraagkracht wordt vervolgens omgerekend naar de jaardraagkracht. Deze jaardraagkracht vergelijkt de gemeente met de betreffende kosten. Als er geen draagkracht is wordt alles vergoed, als er wel draagkracht is, maar de kosten zijn hoger, dan wordt er gedeeltelijk vergoed. Als de draagkracht hoger is dan de kosten, dan kan de aanvrager alles zelf betalen en zal de gemeente de aanvraag afwijzen.

Casus

Inkomen tot 140% van de bijstandsnorm ex vt: € 1.740	100% draagkracht	Inkomen aanvrager: € 1.745 In het deel van het inkomen boven de € 1.740 is volledige draagkracht. In dit geval € 5.	In deze casus heeft de aanvrager dus een draagkracht van € 92 per maand. Dat is een draagkracht van $12 \times € 92 = € 1.104$ per jaar. Zijn de bijzondere noodzakelijke kosten bijvoorbeeld € 1.500, dan krijgt deze aanvrager € $1.500 - € 1.104 = € 396$ vergoed vanuit de bijzondere bijstand.
	35% draagkracht	In het deel tussen € 1.492 en € 1.740 is 35% draagkracht. Dat is: $€ 248 \times 35\% = € 87$.	
	0% draagkracht	In de eerste € 1.492 van het inkomen is geen draagkracht.	
Inkomen tot 120% van de bijstandsnorm ex vt: € 1.492			

Voor deze methode geldt dat er een netto-maandinkomen of een netto-jaarinkomen bekend moet zijn, omdat anders de methode niet kan worden uitgevoerd.

Inkomensgrens-methode

Deze methode wordt door gemeenten vaak toegepast op de minimaregelingen die niet onder de bijzondere bijstand vallen. Deze methode werkt eenvoudiger dan de draagkrachtmethode. Het komt er simpelweg op neer dat de gemeente een netto-maandgrens bepaalt. Het netto-maandinkomen dat lager of gelijk is aan deze grens bepaalt of de aanvrager voor die specifieke regeling tot de doelgroep minima behoort. In de meeste gevallen (99%) hanteren gemeenten een percentage van de bijstandsnorm als inkomensgrens, bijvoorbeeld 110% van de norm*. Aanvragers met een netto-maandinkomen lager of gelijk aan 110% van het van toepassing zijnde bijstandsnormbedrag hebben toegang tot de regeling, de rest valt af. Ook hier geldt weer dat deze methode alleen werkt als het netto-maandinkomen kan worden bepaald.

**Bijstandsnormen per 1 januari 2025, inclusief vakantietoeslag.*

Gezinssituatie	Norm**
Alleenstaanden en alleenstaande ouders van 21 tot AOW-leeftijd	€ 1.345,45
Partners beiden 21 jaar tot AOW-leeftijd, met en zonder kinderen	€ 1.922,07
Partners, een jonger dan 21, ander 21 jaar tot AOW-leeftijd, zonder kinderen	€ 1.293,21
Partners, een jonger dan 21, ander 21 jaar tot AOW-leeftijd, met kinderen	€ 1.677,62

** Dit zijn de normen die gelden over de periode 1 januari 2025 tot en met 30 juni 2025.

Voor de normen die golden van 1 juli 2024 tot en met 31 december 2024, zie [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl).

2.2 Het netto-inkomen in de Participatiewet en vrijlatingen

Een groot deel van de inspanning bij de uitvoering van het minimabeleid is de berekening van het netto-maandinkomen van de aanvragers. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met vrijlatingen. Paragraaf 3.4 van de Participatiewet regelt in detail wat wel en niet tot het inkomen mag worden gerekend. Daarnaast heeft de gemeente enige vrijheid om eigen vrijlatingen op het inkomen toe te passen.

Een complex voorbeeld van een in de Participatiewet vastgelegde vrijlating is de jonggehandicaptenkorting (artikel 31 lid 2c Pw). Deze vrijlating leidt tot een belastingvoordeel, dus een hoger netto-inkomen. Maar voor de Participatiewet moet worden uitgegaan van een netto-inkomen alsof dit voordeel niet heeft plaatsgevonden.

Een voorbeeld van een gemeentelijke vrijlating is die van meerkosten van wonen. Hierbij mag de gemeente stellen dat een hoger inkomen dat leidt tot minder huurtoeslag mag worden verlaagd met die misgelopen huurtoeslag.

De bepaling van de juiste vrijlatingen is uiterst belangrijk omdat de inkomensgrensmethode die voor veel minimaregelingen geldt iedereen uitsluit die maar 1 euro boven de grens uitkomt. Een vrijlating kan dus het verschil maken tussen toekennen of afwijzen.

Uiteraard moeten zelfstandigen gelijke rechten hebben als aanvragers in loondienst of met een uitkering. In het Bbz gelden echter geen vrijlatingen. Hoe het netto-inkomen van zelfstandigen kan worden vastgesteld, wordt beschreven in [hoofdstuk 7](#).

2.3 Vermogenstoets

Naast het inkomen wordt ook het vermogen meegewogen om te bepalen of iemand wel of niet tot de doelgroep minima behoort. Ook hier geldt dat de gemeente per regeling kan bepalen hoe het vermogen meetelt. Gemeenten nemen hiervoor bij de meeste regelingen de middelentoets uit de Participatiewet over.

Bij het bepalen van het vermogen, de juiste vermogensgrenzen en de vermogensvrijlatingen gelden er veel verschillende regels. Bij zelfstandigen geldt als complicatie dat er sprake zal zijn van zakelijk vermogen. Hoe de gemeente hiermee kan omgaan wordt uiteengezet in [hoofdstuk 8](#).

2.4 Doelgroep

Naast de middelenafweging hanteert de gemeente ook vaak een doelgroepweging. Dit is het geval bij regelingen die voor een bepaalde gezins- of woonsituatie gelden, maar ook als de aanvrager aan bepaalde voorwaarden moet voldoen. Een Kindpakket is uiteraard alleen bedoeld voor aanvragers met kinderen. En een reiskostenvergoeding (bijzondere bijstand) voor de reis naar het ziekenhuis dat verder dan 20 kilometer van het woonadres ligt, beperkt ook het aantal mogelijke aanvragers.

Ten aanzien van zelfstandigen gelden hier geen uitzonderingen. Er zijn geen minimaregelingen bekend die alleen of juist niet voor zelfstandigen zijn bedoeld.

Sommige regelingen sluiten iedereen, dus ook zelfstandigen, uit die evident niet tot de doelgroep behoren. Zo komt een inwoner zonder kinderen niet in aanmerking voor het kindpakket en zijn participatieregelingen voor pensioengerechtigden niet bedoeld voor inwoners tot de AOW-leeftijd.

Speciale voorwaarden

Bij regelingen bedoeld voor iedereen of voor een bepaalde doelgroep, kan de gemeente binnen deze selectie ook extra voorwaarden stellen. Als een aanvrager niet aan deze extra voorwaarden voldoet, dan

volgt alsnog een uitsluiting. Een voorbeeld hiervan is een regeling binnen een kindpakket, bestemd voor schoolkosten als een kind naar de 1^e klas van de middelbare school gaat. Het maakt hierbij niet uit of de aanvrager een uitkering heeft, in loondienst werkt of als zelfstandig ondernemer werkt.

3 Keuzes minimabeleid en zelfstandigen

Zoals uit hoofdstuk 1 en 2 blijkt is bij de uitvoering van minimaregelingen de groep zelfstandigen een ‘uitdagende’ groep. De hoogte van het inkomen moet bij deze groep op een andere manier worden vastgesteld dan bij inwoners met inkomen uit werk of uitkering. De berekening van het inkomen kan een drempel zijn om zelfstandigen met een minimuminkomen toe te laten tot de minimaregelingen. Om ervoor te zorgen dat ook deze groep inwoners zo goed mogelijk gebruik kan maken van het minimabeleid, is het verstandig dat de gemeente enkele beleids- en uitvoeringskeuzes maakt. In dit hoofdstuk worden deze keuzes uiteengezet.

3.1 Beleidskeuzes en keuzes voor de uitvoering

Bij het bepalen van beleid en uitvoering van de minimaregelingen voor zelfstandigen kan de gemeente de volgende vragen stellen en beantwoorden:

1. Willen we als gemeente invulling geven aan minimaregelingen voor de doelgroep zelfstandigen?

Zo ja, op een proactieve wijze, terughoudend of anders?

2. Welke afdeling voert de inkomens- en vermogensberekeningen uit?

Is dat de afdeling die de minimaregelingen uitvoert of de afdeling Zelfstandigen/Bbz?

Of wordt hierin een verdeling gemaakt naar ondernemingsvorm (zie ook vraag 3)?

3. Bij welke ondernemingsvormen voert die afdeling de inkomensberekening uit?

Is dat van alle ondernemingsvormen; eenmanszaken, bv's, maatschappen en cv's?

Of doet de afdeling Inkomen/Minimaregelingen alleen de eenmanszaken en voert de afdeling Zelfstandigen/Bbz de inkomensberekeningen bij de andere ondernemingsvormen uit?

4. Welke referteperiode geldt er bij het bepalen van het inkomen van een zelfstandige?

Is dat standaard een (boek)jaar, korter en volgens de beleidsregels minimaregelingen of hangt dit van de beschikbare informatiebronnen af?

5. Welke bronnen gebruikt de gemeente bij het vaststellen van het inkomen?

Zijn dit alle mogelijke bronnen, van inkomstenbelastingaangifte tot kolommenbalans?

Of maakt de gemeente hierin een keuze, mede afhankelijk van de gemaakte keuze bij vraag 3?

6. Hoe wordt het vermogen van de zelfstandige vastgesteld?

Gaat de gemeente uit van de vermogensbepaling en de vermogensgrenzen uit de Participatiewet?

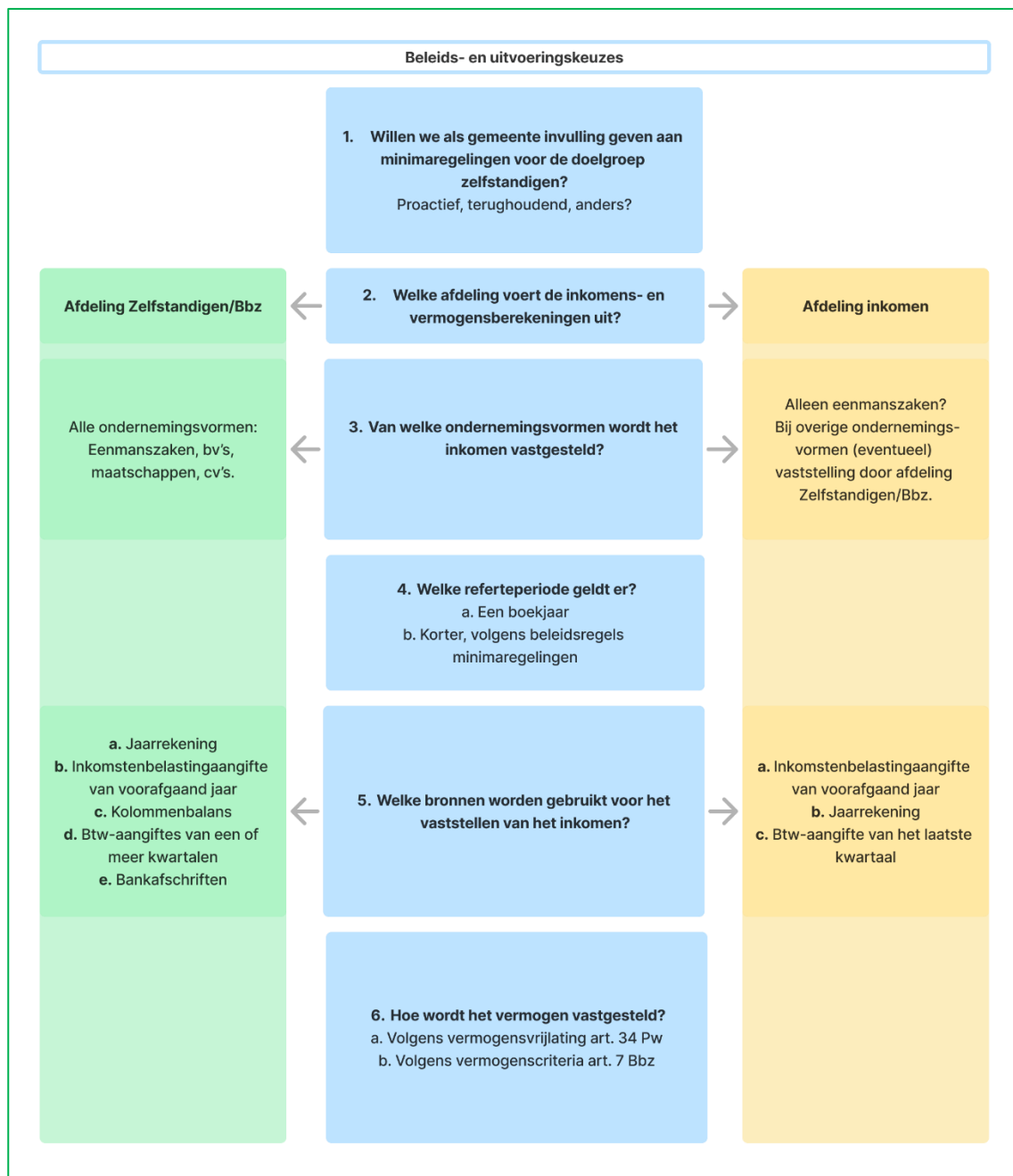
Is het Bbz de leidraad bij de vaststelling en wordt er afgezien van het meenemen van het vermogen in de eigen onderneming en de eigen woning, maar mag de aanvrager geen direct beschikbare middelen hebben?

Met name de keuze bij vraag 2: ‘Welke afdeling voert de inkomens- en vermogensberekeningen uit?’ bepaalt hoe de gemeente de minimaregelingen bij zelfstandigen uitvoert. Want de keuze om deze berekeningen door de afdeling Inkomen/Minimaregelingen te laten vaststellen, vraagt om andere beleidskeuzes en een ander werkproces dan de keuze om de berekeningen door de afdeling Zelfstandigen/Bbz te laten doen.

Het overzicht hieronder geeft de keuzes schematisch weer, gesplitst in afdeling.

In de volgende hoofdstukken wordt ingegaan op de verschillende keuzemogelijkheden en de eventuele voor- en nadelen ervan.

Schema beleids- en uitvoeringskeuzes

4 Boekhouding en ondernemingsvormen

Om het inkomen en het vermogen van zelfstandigen goed te kunnen vaststellen, is enige basiskennis van boekhouding en van verschillende ondernemingsvormen nodig. Medewerkers Zelfstandigen/Bbz zullen deze kennis ongetwijfeld hebben, medewerkers Inkomen/Minimaregelingen misschien niet. Daarom zetten we hier de basisbeginselen van boekhouding op een rij en gaan we kort in op de ondernemingsvormen.

4.1 Ondernemingsvormen

Zelfstandigen die zich bij de gemeente melden voor de aanvraag van een minimaregeling kunnen hun onderneming in diverse ondernemingsvormen exploiteren.

We kennen in de basis 2 soorten ondernemingsvormen:

1. Natuurlijke ondernemingsvormen
2. Privaatrechtelijke ondernemingsvormen

Natuurlijke ondernemingsvormen

In een natuurlijke ondernemingsvorm worden zelfstandig ondernemers persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk gesteld. Dit zijn ondernemingsvormen zonder rechtspersoonlijkheid, waarbij de eigenaar, maten of vennoten het dagelijks bestuur uitoefenen. Binnen het Bbz onderscheiden we de volgende natuurlijke ondernemingsvormen:

- eenmanszaak
- maatschap
- vennootschap onder firma (vof)
- commanditaire vennootschap (cv)

Bij een eenmanszaak is er geen sprake van een samenwerkingsverband. Bij de overige natuurlijke ondernemingsvormen is dat wél het geval.

Maatschap

Een maatschap is een samenwerkingsverband tussen 2 of meer natuurlijke personen of rechtspersonen, met het oogmerk op het behalen van winst om te delen (artikel 7A:1655 BW). Vaak is er een schriftelijke maatschapsovereenkomst, maar die is vormvrij (artikel 6:217 BW). De maatschap moet worden ingeschreven in het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel door de eigenaar van wie de onderneming is (artikel 5 jo artikel 18 Handelsregisterwet 2007 (Hrw)).

Vennootschap onder firma

Een vof is een samenwerkingsverband onder gemeenschappelijke naam (artikel 16 WvK). Deze vof wordt opgericht door middel van een authentieke of onderhandse akte. Dit is echter geen vereiste (artikel 22 WvK). De vof moet worden ingeschreven in het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel door degene van wie de onderneming is (artikel 5 jo artikel 18 Hrw).

Commanditaire vennootschap

Een cv is een vennootschap bij wijze van geldschieting (artikel 19 WvK). Dat wil zeggen dat de commanditair vennoot alleen als geldschietter van de vennootschap optreedt en hierin niet werkzaam is. De andere vennoot is wel zelfstandig ondernemer, de commanditair vennoot niet. Een cv wordt opgericht door middel van

een authentieke of onderhandse akte. Dit is echter geen vereiste (artikel 22 WvK). De cv moet worden ingeschreven in het Handelsregister door degene van wie de onderneming is (artikel 5 jo artikel 18 Hrw).

Privaatrechtelijke ondernemingsvorm

Bij de privaatrechtelijke ondernemingsvorm staat de eigenaar los van het bedrijf en is hij in principe niet aansprakelijk voor de handelingen die het bedrijf doet. Dit zijn ondernemingsvormen met rechtspersoonlijkheid, waarbij de directie het bestuur uitoefent. Binnen het Bbz komen we voornamelijk de besloten vennootschap (bv) als ondernemingsvorm met rechtspersoonlijkheid tegen. Daarnaast kunnen we ook buitenlandse rechtspersonen die in Nederland zijn gevestigd tegenkomen binnen het Bbz, maar dat zal minimaal zijn. Daarom vallen die buiten het bestek van deze handreiking.

4.2 De winst- en verliesrekening

Om het behaalde resultaat van een zelfstandige over een bepaalde periode, bijvoorbeeld een jaar, vast te stellen is een winst- en verliesrekening nodig. Deze wordt ook wel resultatenrekening of exploitatierekening genoemd.

Een winst- en verliesrekening bestaat uit de volgende onderdelen:

Omzet	€
Af: inkoop	€
Brutowinst	€
Af: bedrijfskosten	€
Bedrijfsresultaat	€
Af: financieringslasten	€
Netto resultaat (winst / verlies)	€

In de basis ziet een winst- en verliesrekening er altijd zoals hierboven uit. Dit is onafhankelijk van de soort ondernemingsvorm (eenmanszaak of besloten vennootschap) of branche waarin een onderneming zich bevindt.

Begrippen winst- en verliesrekening

Omzet

De omzet binnen een onderneming is het totale bedrag aan inkomsten uit de verkoop van producten en diensten in een bepaalde periode.

Inkoopwaarde

De inkoopwaarde van de omzet is de inkoopprijs van de verkochte producten.

Bedrijfskosten

Bedrijfskosten zijn kosten die een onderneming maakt om het bedrijf te laten draaien. Voorbeelden van bedrijfskosten zijn huur van een bedrijfspand, afschrijving van een bedrijfsauto en administratie. In tegenstelling tot inkoopkosten zijn dit kosten die niet direct met één product of dienst te maken hebben.

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat is het bedrag dat overblijft wanneer alle kosten (inkoopkosten en bedrijfskosten) van de omzet zijn afgehaald.

In sommige administraties (jaarrekeningen) worden de financieringslasten apart opgenomen en in andere administraties vormen deze een onderdeel van de totale bedrijfskosten. In het laatste geval is het bedrijfsresultaat gelijk het nettoresultaat.

Financieringslasten

Financieringslasten zijn rente- en provisiekosten die een onderneming is verschuldigd over afgesloten leningen en financial leaseovereenkomsten. Hierin bevinden zich geen aflossingen van leningen.

Nettoresultaat

Het nettoresultaat (de nettowinst) is het bedrag dat aan het einde van een bepaalde periode overblijft. Als er geen geld overblijft spreken we van een verlies.

De hoofdregel bij waardering en winstbepaling is dat de jaarwinst volgens goed koopmansgebruik wordt bepaald. Daarbij moet de zelfstandige een duurzame gedragslijn volgen.

Door fiscale regels toe te passen op de winst-en-verliesrekening en balans van de onderneming, berekent de zelfstandige de fiscale winst.

Over de winst uit onderneming is een zelfstandige inkomstenbelasting, premies volksverzekeringen en de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet verschuldigd (zie [§ 7.3](#)).

Deze en andere begrippen die in deze handreiking staan vermeld, zijn opgenomen in de [Begrippenlijst](#).

5 Referteperiode

Voor de meeste minimaregelingen geldt een referteperiode. Dit is de periode die moet worden meegenomen om te bepalen of een inwoner wat betreft het inkomen in aanmerking komt voor een of meer minimaregelingen. De gemeente neemt de referteperiode in een beleidsregel op, of in een werkinstructie.

Bij de meeste minimaregelingen is de referteperiode de maand v n of de maand vóór de aanvraag. Bij inkomsten die weinig fluctueren, zoals bij inkomen uit loondienst of een uitkering, is dat een betrouwbaar uitgangspunt voor de vaststelling van het gemiddelde inkomen. Salarisstroken en uitkeringsspecificaties dienen hierbij als informatiebron. Als er sprake is van sterk wisselende inkomsten, hanteren de meeste gemeenten een gemiddelde over een aantal maanden, bijvoorbeeld bij inwoners die op oproepbasis werken.

5.1 Referteperiode voor zelfstandigen

Voor zelfstandigen is een referteperiode van een maand te kort, want bij hen kunnen de inkomsten op maandbasis behoorlijk fluctueren. Een referteperiode van een maand, en zelfs een periode van 3 tot 6 maanden, kan leiden tot een onjuiste vaststelling van het gemiddelde inkomen gedurende een heel jaar. Het advies is om uit te gaan van het inkomen over een periode van een heel boekjaar.

Een boekjaar bestaat uit de periode waarin de onderneming is ge exploiteerd. Dit is meestal 12 maanden en komt dan overeen met een kalenderjaar. Maar het boekjaar kan korter zijn, als de ondernemer bijvoorbeeld later dan 1 januari van dat jaar is gestart.

Risico's bij het hanteren van een korte(re) termijn als referteperiode

- wisselende inkomsten; dit speelt met name bij bedrijven met een seizoensmatig karakter. Denk aan recreatiebedrijven, akkerbouwbedrijven, hoveniersbedrijven en dergelijke;
- onregelmatige facturering van de zelfstandige aan opdrachtgevers, met name bij dienstverlenende ondernemingen;
- het niet kunnen overleggen door de zelfstandige van betrouwbare gegevens over een kortere periode dan één boekjaar of alleen tegen extra kosten van een accountant.

Een periode van een heel boekjaar geeft een beter beeld van de werkelijke inkomenssituatie. Daarom is het advies om voor zelfstandigen een referteperiode van 12 maanden te hanteren. Dan zijn de inkomsten genivelleerd. Dit geeft een betrouwbaarder beeld van de gemiddelde inkomenssituatie. In de beleidsregels kan worden opgenomen dat in afwijking van de 'normale' referteperiode voor zelfstandigen een referteperiode van een boekjaar (12 maanden) geldt, maar dat hier in bijzondere situaties ook van kan worden afgeweken.

6 Bronnen voor vaststelling van het inkomen

Welke eisen de gemeente stelt aan de gewenste informatievoorziening door de zelfstandige is in eerste instantie afhankelijk van de referteperiode die de gemeente hanteert bij de vaststelling van het inkomen van een zelfstandige. En die kan afhankelijk zijn van de situatie.

Daarnaast is de vaststelling van het inkomen afhankelijk van welke gegevens de zelfstandige hiervoor kán aanleveren. Maak hierbij bij voorkeur gebruik van gegevens die de zelfstandige al opstelt in het kader van de verantwoording van zijn inkomsten aan de Belastingdienst.

In volgorde van prioriteit hierin komt aan bod de aanlevering van:

1. een jaarrekening en/of inkomstenbelastingaangifte van voorgaand boekjaar;
2. een kolommenbalans;
3. één of meer btw-aangiftes; en
4. bankafschriften als basis voor de berekening van het inkomen.

6.1 Een jaarrekening en/of inkomstenbelastingaangifte van voorgaand boekjaar

Als de gemeente wat betreft de referteperiode in principe uitgaat van één volledig boekjaar voorafgaand aan de datum van aanvraag, kan de zelfstandige mogelijk een jaarrekening en/of inkomstenbelastingaangifte van het betreffende boekjaar aanleveren.

Bij een natuurlijke ondernemingsvorm (de eenmanszaak, vennootschap onder firma, commanditaire vennootschap en maatschap, zie [§ 4.1 Ondernemingsvormen](#)) zijn de inkomsten belast met inkomstenbelasting, maar is de zelfstandige niet verplicht om een separate jaarrekening op te stellen. Zeker bij kleinere ondernemingen wordt vanwege kostenoverwegingen vaak geen aparte jaarrekening opgesteld, maar bevindt deze zich op gecomprimeerde wijze in de inkomstenbelastingaangifte.

In de jaarrekening en in de inkomstenbelastingaangifte bevindt zich een balans en een winst- en verliesrekening (zie [§ 4.2 Winst- en verliesrekening](#)). Deze is van belang voor de vaststelling van het inkomen in het kader van de minimaregelingen. Voor de berekening van het inkomen wordt gebruik gemaakt van de fiscale winst uit onderneming. Deze kan soms afwijken van de nettowinst uit onderneming, doordat er sprake is van kosten die fiscaal niet aftrekbaar zijn of bijvoorbeeld een bijtelling van de auto die zakelijk wordt gereden, maar ook privé wordt gebruikt en niet is verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Hierna een voorbeeld van een winst- en verliesrekening, zoals die wordt weergegeven in een inkomstenbelastingaangifte.

Winst-en-verliesrekening: Naam onderneming			
Opbrengsten			
Opbrengsten uit leveringen en diensten	62.309	+	
Totaal opbrengsten			62.309
Overige bedrijfskosten			
Auto- en transportkosten	630		
Andere kosten	430	+	
Totaal overige bedrijfskosten			1.390 -
Subtotaal			60.919 +
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening			60.919 +
Saldo winst- en verliesrekening			60.919

In dit voorbeeld bedraagt het inkomen € 60.919. Hierover is nog wel inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen verschuldigd. Dit bedrag aan inkomen moet nog worden genetteerd om het te kunnen vergelijken met de norm. Zie voor het netteren [hoofdstuk 7](#).

Voordelen van deze informatiebron

- Een periode van een heel boekjaar geeft een goed beeld van de werkelijke inkomenssituatie en een betrouwbaar beeld van de gemiddelde inkomenssituatie, want:
 - wisselende inkomsten gedurende een jaar, wat met name bij bedrijven met een seizoensmatig karakter speelt (recreatiebedrijven, akkerbouwbedrijven, hoveniersbedrijven, etc) zijn bij een jaarinkomen genivelleerd;
 - onregelmatige facturering van de zelfstandige aan opdrachtgevers, met name bij dienstverlenende ondernemingen, wordt door de tijdspanne van een heel boekjaar beperkt.
- Voor zelfstandigen is het moeilijk om betrouwbare gegevens over een kortere periode dan één boekjaar te overleggen, of dit is alleen mogelijk tegen extra kosten van een boekhouder. Dat is bij deze informatiebron niet nodig.

Nadelen van deze informatiebron

Er zijn ook situaties denkbaar waarbij gegevens over een voorgaand jaar of voorafgaande periode geen betrouwbaar beeld geven van de inkomenspositie in de huidige periode. Dit kan het geval zijn:

- bij een wijziging van de inkomsten in positieve of negatieve zin op het moment van aanvraag ten opzichte van de periode daaraan voorafgaand. In deze situatie kan de gemeente de zelfstandige om een nadere toelichting vragen waarom zijn inkomenspositie substantieel gewijzigd is ten opzichte van voorgaand jaar. Het is dan aan de zelfstandige om onderbouwd aannemelijk te maken waardoor de inkomsten zijn gewijzigd;
- als de periode tussen de aanvraag van een minimaregeling en het voorgaande boekjaar (te) lang is en door fluctuerende inkomsten of een wijziging van inkomsten geen betrouwbaar beeld geeft over de inkomsten in de huidige periode. Het is raadzaam om in de beleidsregels te definiëren wat als lang of te lang wordt beschouwd;
- wanneer er nog geen sprake was van een onderneming in het gehele kalenderjaar voorafgaand aan de aanvraag van de regeling, of de aanvrager pas in het jaar van aanvraag van de minimaregeling gestart is met een eigen onderneming. In de situatie dat iemand recentelijk is gestart met een eigen onderneming en er nog geen berekening kan worden gemaakt van de huidige inkomsten, is het advies om een exploitatiebegroting (prognose) op te vragen voor de periode van één jaar. Dit kan dan als basis dienen voor de berekening van het inkomen.

Risico van deze informatiebron

Er zijn situaties denkbaar waarbij het niet mogelijk is om gegevens over voorgaand jaar aan te leveren. Bijvoorbeeld als er nog geen inkomstenbelastingaangifte over voorgaand boekjaar is gedaan. De aangifte inkomstenbelasting moet vóór 1 mei van het jaar volgend op het afgesloten boekjaar bij de Belastingdienst zijn ingediend. Maar de zelfstandige kan hiervoor uitstel aanvragen, en kan deze gegevens in dat geval ook nog niet aanleveren bij de aanvraag voor de minimaregeling. In die situatie is het te adviseren om een kolommenbalans op te vragen over de 3 tot 6 maanden voorafgaand aan de aanvraag (zie [§ 6.2 Kolommenbalans](#)). Mocht deze niet kunnen worden aangeleverd, dan kan mogelijk worden uitgeweken naar de btw-aangiftes over de laatste 2 kwartalen voorafgaand aan de aanvraag (zie [§ 6.3 Btw-aangiftes](#)).

Als de zelfstandige nog geen jaarrekening of inkomstenbelastingaangifte kan aanleveren omdat de onderneming nog maar zeer recent is opgericht, is het advies een prognose van de verwachte inkomsten op te vragen met een nadere toelichting hierop. Op basis hiervan kan dan een beoordeling gemaakt worden van het inkomen. Mocht een betrouwbaar inkomen berekenen niet mogelijk zijn, plan dan een heronderzoek in voor het jaar volgend op het jaar van de aanvraag van de minimaregeling. Dit heronderzoek biedt de gelegenheid om de inkomstenbelastingaangifte en/of jaarrekening op te vragen, en om te beoordelen of de ondernemer voldeed aan de inkomenscriteria voor de minimaregelingen. Er is een kans dat uit de later aangeleverde inkomstenbelastingaangifte en/of jaarrekening blijkt dat de ondernemer niet voldeed aan de inkomenscriteria. Daarom is het advies om in de toekenningbeschikking al op te nemen wat hiervan de mogelijke consequentie is.

6.2 De kolommenbalans

Als wordt uitgegaan van het gemiddelde inkomen van de aanvrager(s) gedurende een periode van 3 tot 6 maanden voorafgaande aan de aanvraag, betekent dit dat de zelfstandige inkomstegegevens moet aanleveren over die periode. In die situatie kan de zelfstandige een kolommenbalans (laten) opstellen over de voorgaande periode.

De kolommenbalans bestaat uit de beginbalans plus de boekingen die door het jaar (tot een bepaalde periode) zijn verricht en de saldi per grootboekrekening. Een grootboekrekening is een verzameling van alle inkomsten en uitgaven binnen een bepaalde categorie. Het is dus een lijst met uitgaven en inkomsten die logisch bij elkaar horen. Met grootboekrekeningen wordt de boekhouding opgedeeld in logische stukjes.

Wat is een kolommenbalans?

Een kolommenbalans is een totale weergave van zowel de balans als de winst- en verliesrekening. In de kolommenbalans vind je alle gegevens in één kolom terug. Een kolommenbalans wordt opgesteld aan de hand van de grootboekrekeningen van de onderneming. Alle grootboekrekeningen met omschrijving staan links vermeld.

Een voorbeeld van een kolommenbalans:

Kolommenbalans					
Periode 01-01-2024 t/m 31-03-2024					
		Verlies en Winst		Eindbalans	
Grootboek-rekening	Omschrijving	Debet	Credit	Debet	Credit
0500	Eigen vermogen				10.299,48
1000	Kas			195,25	
1100	Bankrekening			6.503,56	

1601	Btw af te dragen laag (verkopen)				209,15
1602	Btw af te dragen hoog (verkopen)				101,88
1611	Btw te vorderen laag (inkopen)			1,35	
1625	Btw te vorderen hoog (inkopen)			288,40	
2000	Privé-opname			1.966,45	
2001	Privé-storting				1,44
2210	Betaalwijze PIN			229,11	
3000	Voorraad goederen			2.240,31	
4100	Huur kappersstoel	300,00			
4154	Materiaal	13,62			
4157	Lidmaatschap Vakbond	53,85			
4201	Administratiekosten	157,50			
4206	Website	17,97			
4303	Bedrijfsverzekering	77,85			
4304	Ziektewetverzekering	360,46			
7001	Inkopen laag	14,95			
7002	Inkopen hoog	884,18			
8000	Opbrengst verkopen 21%		485,12		
8001	Opbrengst verkopen laag		2.323,90		
9051	Bankkosten	116,16			
TOTAAL		1.996,54	2.809,02	11.424,43	10.611,95
RESULTAAT		812,48			812,48
TOTAAL GENERAAL		2.809,02	2.809,02	11.424,43	11.424,43

In deze kolommenbalans bevindt zich in het bovenste gedeelte de balans van de onderneming. Die bestaat hier uit de grootboekrekeningen 0500 tot en met 3000. Hieruit kan worden gehaald hoe het staat met de bezittingen, de schulden en het eigen vermogen. Uiteindelijk kan hiermee worden vastgesteld wat het eigen vermogen op het eind van het 1^e kwartaal is. Dat bedraagt aan het begin van het kwartaal per 1 januari € 10.299,48. De zelfstandige heeft een winst gemaakt van € 812,48 in het eerste kwartaal. Deze wordt toegevoegd aan het eigen vermogen dat er stond per 1 januari van het jaar, waarna je (bijna) beschikt over het eigen vermogen per 31 maart (het einde van het 1e kwartaal).

Omdat de ondernemer privéuitgaven heeft en privéstortingen kan doen, heeft dat invloed op het uiteindelijke eigen vermogen binnen de onderneming. Te zien is dat er sprake is van een privéopname van € 1.966,45. Dat bedrag wordt onttrokken aan de onderneming. Er is ook een kleine privéstorting van € 1,44, die wordt toegevoegd aan het eigen vermogen.

Dat betekent dat het eigen vermogen per 31 maart van het jaar (eind van het 1e kwartaal) als volgt is opgebouwd:

Eigen vermogen per 1 januari	€ 10.299,48
PLUS: Winst onderneming 1 ^e kwartaal	€ 812,48 +/-
Eigen vermogen plus winst 1 ^e kwartaal	€ 11.111,96
MIN: Privéonttrekkingen	€ 1.966,45 -/-
PLUS: Privéstortingen	€ 1,44 +/-
Eigen vermogen 31 maart	€ 9.146,95

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat het zakelijk eigen vermogen over het 1e kwartaal van het jaar is afgenomen van € 10.299,48 naar € 9.146,95. De volledige balans per 31 maart van dat jaar is ook terug te zien in het onderdeel 'Nadere toelichting balans'.

In de kolommenbalans is te zien dat in de kolom 'Verlies en Winst' onder Debet en de regel Resultaat een resultaat is gerealiseerd van € 812,48. Omdat dit bedrag zich aan de debetzijde van de kolom 'Verlies en Winst' bevindt, betreft dit de nettowinst van de onderneming over de periode van het 1^e kwartaal. Wanneer het resultaat aan de creditzijde had gestaan, zou er sprake zijn geweest van een verlies in het 1^e kwartaal. Dit bedrag aan inkomen van € 812,48 moet nog worden genetteerd om het te kunnen vergelijken met de norm. Zie voor het netteren [hoofdstuk 7](#).

Een kolommenbalans kan ook in de vorm van een proef-en saldibalans worden aangeleverd. Die is vergelijkbaar met de kolommenbalans in dit voorbeeld, maar heeft nog 2 extra kolommen die voorafgaan aan de winst- en verliesrekening. Dat zijn de kolommen proefbalans en de saldibalans. Deze zijn voor de berekening van het inkomen van een zelfstandige voor minimaregelingen verder niet relevant.

Voordelen van deze informatiebron

- De periode tussen de aanvraag van een minimaregeling en de inkomenssituatie is minimaal, waardoor er sprake is van een actueel overzicht van de inkomenssituatie.
- De kolommenbalans is goed te gebruiken als er nog geen sprake was van een onderneming in voorgaand boekjaar.
- Deze balans is te gebruiken voor een zelfstandige die meedoet met de Kleineondernemersregeling (KOR-regeling)², want dan kan er geen inkomen worden berekend met de btw-aangiftes.

Nadelen van deze informatiebron

- Een zelfstandige heeft voor de opstelling van een kolommenbalans meestal een boekhouder nodig, waarvoor hij extra kosten moet maken.

Risico van deze informatiebron

- Een boekhouder neemt niet altijd alle kosten zoals afschrijvingen, op in een kolommenbalans. Het resultaat uit onderneming is dan hoger dan dit in werkelijkheid is.

Nadere toelichting balans

Op een balans staan aan de ene kant de bezittingen en aan de andere kant de schulden plus het eigen vermogen. Beide kanten van de balans moeten gelijk aan elkaar zijn; in dat geval is de volledige financiële administratie immers in balans!

Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen twee soorten balansen: een normale balans en de kolommenbalans.

Op een normale balans tref je aan de linkerkant de bezittingen (activa) binnen de onderneming aan. Aan de rechterkant is te zien hoe de bezittingen zijn gefinancierd. Dit wordt ook wel de passiva genoemd. De passiva bestaat uit eigen vermogen en vreemd vermogen.

Een normale balans kan er bijvoorbeeld als volgt uitzien:

² Een zelfstandige kan gebruikmaken van de Kleineondernemersregeling (KOR of KOR-regeling) als er niet meer dan € 20.000 omzet in 1 kalenderjaar wordt gerealiseerd. In de KOR brengt de zelfstandige geen btw in rekening bij zijn klant, maar kan ook geen btw meer terugvragen over kosten en investeringen.

Activa		Passiva	
Kas	195,25	Eigen vermogen	9.146,95
Bankrekening	6.503,56		
Btw te vorderen (laag)	1,35	Btw af te dragen laag (verkopen)	209,15
Btw te vorderen (hoog)	288,40	Btw af te dragen hoog (verkopen)	101,88
Betaalwijze PIN	229,11		
Voorraad goederen	2.240,31		
		-	
Totaal activa	9.457,98	Totaal passiva	9.457,98

In deze tabel is te zien dat het totaalbedrag links en rechts volledig gelijk is aan elkaar. Dat is ook de bedoeling bij de balans. Het betreft een financiële foto van de situatie op dat moment.

Bij een jaarrekening wordt de balans altijd opgesteld per 31 december van betreffend jaar.

6.3 Btw-aangiftes, stelsels, tarieven en rubrieken

Op de meeste producten en diensten die een zelfstandige levert moet hij belasting toegevoegde waarde (btw) in rekening brengen, en op producten en diensten die de zelfstandige inkoopt voor de onderneming moet hij de btw betalen. De btw-aangifte heet ook wel aangifte omzetbelasting.

De zelfstandige rekent de btw bovenop de prijs van het product of de dienst die hij levert. Bij de btw-aangifte draagt hij de van de klant ontvangen btw vervolgens af aan de Belastingdienst. Hij mag de betaalde btw voor inkopen van leveranciers hiervan aftrekken. Dat heet 'aftrek van voorbelasting'.

Iedere zelfstandige moet periodiek btw-aangifte doen, tenzij hij hiervoor is vrijgesteld of opteert voor de KOR-regeling. De aangifte gebeurt meestal per kwartaal, maar kan ook maandelijks. Bij aangifte over een kwartaal gebeurt dat in de maand erna. Dus in april over het 1^e kwartaal, in juli over het 2^e kwartaal, in oktober over het 3^e kwartaal en in januari over het 4^e kwartaal.

Het inkomen berekenen met btw-aangiftes

Uit rubriek 1 kan de omzet worden afgeleid die de zelfstandige heeft gerealiseerd in betreffend kwartaal. Hierbij kunnen de omzetten die in rubriek 1 onder 1a tot en met 1e bij elkaar worden opgeteld. Ook de omzetten die zijn ingevuld bij rubriek 3 onder 3a tot en met 3c worden bij elkaar opgeteld.

De omzetten die zijn ingevuld bij rubriek 4 onder 4a en 4b vormen bij elkaar opgeteld de inkoopkosten. De omzet die een onderneming over een bepaald kwartaal of kwartalen heeft gerealiseerd kan door middel van de btw-aangiftes exact worden berekend door de omzetten uit de genoemde rubrieken bij elkaar op te tellen.

Zie onderstaande tabel voor de berekening van het inkomen volgens de btw-aangifte.

Omzet
1a. Leveringen/diensten belast met hoog tarief
1b. Leveringen/diensten belast met laag tarief
1c. Leveringen/diensten belast met overige tarieven, behalve 0%
1d. Privégebruik
1e. Leveringen/diensten belast met 0% of niet bij u belast

3a.	Leveringen naar landen buiten EU (uitvoer)
3b.	Leveringen naar of diensten in landen binnen de EU
3c.	Installatie/afstandsverkopen binnen de EU
Totaal gerealiseerde omzet (1a tm 3c opgeteld)	
Inkoop / bedrijfskosten	
2a.	Leveringen/diensten waarbij de omzetbelasting naar u is verlegd
4a.	Leveringen/diensten uit landen buiten de EU
4b.	Leveringen/diensten uit landen binnen de EU
5b.	Voorbelasting / 0,21 ^{*)}
Totaal inkoop / bedrijfskosten (2a tm 5b opgeteld)	
Winst uit onderneming (Totaal gerealiseerde omzet -/- inkoop/bedrijfskosten)	

^{*)} Voorbelasting, rubriek 5b, betreft de inkopen en/of uitgaven buiten de rubrieken 2a, 4a en 4b om, die de zelfstandige in betreffend kwartaal heeft verricht. Hier wordt alleen het btw-bedrag ingevuld. Dat betekent dat de gemeente zelf het bedrag van de inkopen en/of bedrijfskosten moet berekenen. Meestal is niet bekend hoe dit btw-bedrag is opgebouwd: 0%, 9% of 21%. In de meeste situaties zal dit bedrag zijn opgebouwd uit inkopen en/of uitgaven die zijn belast met 21%. Het advies is daarom om de voorbelasting te delen door 0,21. Hiermee kan worden berekend wat de inkoop- en bedrijfskosten bedragen.

Voordelen van deze informatiebron

- Vaak is de btw-aangifte het meest recente en objectieve cijfermateriaal dat een ondernemer bij de gemeente kan overleggen, zonder dat hij hiervoor extra kosten moet maken.
- Uit de btw-aangifte kan worden afgeleid wat de omzet van een bepaalde onderneming in een bepaalde periode is geweest.
- Uit de btw-aangifte kunnen ook de (meeste) uitgaven die een ondernemer in een bepaalde periode heeft gehad worden afgeleid. Deze gegevens kunnen als basis dienen om te berekenen wat het actuele inkomen is binnen de onderneming.

Nadelen van deze informatiebron

- De berekening van het inkomen aan de hand van één of meer btw-aangifte(s) is een (veel) minder nauwkeurige berekening dan die door middel van een inkomstenbelastingaangifte of kolommenbalans. Maar als andere objectieve gegevensbronnen niet beschikbaar zijn of alleen tegen extra kosten, dan vormt de btw-aangifte een goed alternatief.
- Deze informatiebron is niet beschikbaar bij zelfstandigen die meedoen met de KOR-regeling.

Risico's bij btw-aangiftes als informatiebron

Aan het gebruik van btw-aangiftes als bron voor de berekening van het inkomen van een zelfstandige zijn risico's verbonden:

1. Over bepaalde uitgaven/kosten is geen btw verschuldigd;
2. Er kan sprake zijn van permanenceposten;
3. Een uitgave is niet per definitie een kostenpost.

1. Over bepaalde uitgaven en kosten is geen btw verschuldigd

In de btw-aangifte worden niet alle uitgaven en kosten meegenomen, omdat sommige uitgaven en kosten niet zijn belast met btw. Denk hierbij aan personeel dat in loondienst is van de onderneming. De uitgaven en kosten hiervoor komen dan ook niet terug in de btw-aangifte. Dit geeft dus geen juiste weergave van de feitelijke kostensituatie voor betreffend kwartaal.

2. Permanenceposten

Een ondernemer heeft vaak te maken met zogenoemde permanenceposten. In dat geval betaalt een ondernemer voor een product of dienst die hij afneemt in één keer een bedrag vooruit of achteraf. Hierbij kan worden gedacht aan verzekeringen, huur, lease, telefonie en andere contracten. Feitelijk is er dan sprake van een jaarfactuur, die in de boekhouding moet worden gesplitst over meerdere termijnen. In de btw-aangifte wordt het bedrag opgenomen wanneer de factuur hiervoor in betreffend kwartaal is ontvangen (bij het factuurstelsel) of wanneer deze is betaald (kasstelsel). Ook dit geeft dus geen juiste weergave van de feitelijke kostensituatie voor betreffend kwartaal.

3. Een uitgave is niet per definitie een kostenpost

Uitgaven zijn betalingen die de ondernemer doet. Kosten hoeven niet per definitie een uitgave te zijn. Een voorbeeld hiervan is de post afschrijvingen.

Op het moment dat een ondernemer een grote aanschaf doet, activeert hij deze op de balans. Denk aan een computer of dure gereedschappen. Op dat moment wordt een uitgave verricht en vormt die uitgave geen bedrag aan kosten. Op de aangeschafte computer of dure gereedschappen wordt daarna afgeschreven omdat deze activa minder waard worden. De maandelijkse afschrijvingen zijn kosten die in de boekhouding worden verwerkt en die terugkomen in de winst- en verliesrekening. Hier staan dan echter geen uitgaven tegenover.

In de btw-aangifte zijn de bedragen van afschrijvingen op activa niet terug te vinden, waardoor deze kosten niet worden meegenomen in de berekening van het inkomen. Dat is niet correct omdat de totale kosten lager uitkomen dan deze in werkelijkheid zijn.

In de btw-aangifte is wel het bedrag van de aangekochte activa terug te vinden die in betreffend kwartaal zijn aangeschaft. Dat betekent dat de uitgave aan bijvoorbeeld een aangeschafte computer of dure gereedschappen als 'kosten' worden beoordeeld, als de btw-aangifte als uitgangspunt wordt gebruikt bij de berekening van het inkomen. Dat is niet correct omdat de totale kosten hoger uitkomen dan deze in werkelijkheid zijn.

Nadere toelichting btw-aangifte

Een zelfstandige heeft de keuze tussen 2 stelsels om zijn inkomsten te verantwoorden aan de Belastingdienst. De keuze bestaat uit verantwoording via het factuurstelsel of via het kasstelsel. Het factuurstelsel gaat in principe uit van de factuurdatum, terwijl het kasstelsel uitgaat van de daadwerkelijke ontvangst of uitgave.

Factuurstelsel

Bij het factuurstelsel wordt voorbelasting in de btw-aangifte opgenomen op basis van de factuurdatum op de ontvangen factuur. De datum van de verkoopfactuur of uitgavefactuur wordt als boekingsdatum gebruikt. Het factuurstelsel wordt toegepast door vrijwel alle zelfstandigen, tenzij zelfstandigen verplicht of vrijwillig gebruikmaken van het kasstelsel.

Kasstelsel

Het kasstelsel houdt in dat de zelfstandige de omzet en kosten pas boekt in de boekhouding op het moment dat het geld daadwerkelijk wordt ontvangen of betaald. Op het moment dat de zelfstandige een factuur verstuurt, betekent dit niet direct dat hij het geld ook al ontvangen heeft. Volgens het

kasstelsel wordt de ontvangst dan ook pas in de boekhouding verwerkt zodra de betaling binnen is. Dit geldt ook voor de uitgaven. Die worden geboekt op de dag dat de betaling is verricht.

Het kasstelsel is verplicht voor de volgende ondernemers:

- winkeliers (waaronder webwinkels)
- marktkooplieden
- schoenmakers (voor het repareren van schoenen)
- kappers
- glazenwassers
- wasserijen
- fietsenmakers
- schoonheidsverzorgingsbedrijven
- behangers
- stoffeerders
- horecabedrijven
- autorijscholen
- advocaten die hun praktijk alleen uitoefenen; en
- ondernemers die voor meer dan 90% van hun omzet goederen of diensten leveren vanuit een ruimte die bestemd is voor het leveren van goederen en diensten aan particulieren.

Kasstelsel versus factuurstelsel en btw

Bij het maken van facturen of uitgaven zal de zelfstandige de btw die daarover wordt berekend op moeten geven bij de btw-aangifte. In welk tijdvak (meestal een kwartaal) deze btw moet worden aangegeven hangt af van of de zelfstandige het factuurstelsel of het kasstelsel gebruikt.

Bij het kasstelsel is de datum van betaling leidend voor het aangiftetijdvak.

Voorbeeld

Een zelfstandige maakt op 20 maart (kwartaal 1) een factuur aan, de betaling van deze factuur ontvangt de zelfstandige op 19 april (kwartaal 2). Bij het factuurstelsel valt de btw dan in het 1^e kwartaal omdat de factuurdatum leidend is. Bij het kasstelsel valt de btw in het 2^e kwartaal, omdat hier de betaling leidend is.

Btw-tarieven

In Nederland zijn er 3 verschillende btw-tarieven:

- 1 Het hoge btw-tarief (het standaardtarief) is sinds 1 oktober 2012 21%. Eigenlijk worden bijna alle goederen en diensten die niet zijn vrijgesteld van btw of niet in het verlaagde tarief horen belast met 21% btw;
- 2 Het verlaagde btw-tarief van 9% is voornamelijk van toepassing op diensten en goederen die voorzien in basisbehoeften. Denk aan medicijnen en voedingsmiddelen (uitgezonderd hiervan zijn alcoholische dranken met meer dan 0,5% alcohol). Ook geldt dit tarief (tot 2026 nog) voor sport, cultuur en media;
- 3 Het 0%-tarief is van toepassing wanneer goederen of diensten in Nederland geleverd worden en er in een ander land btw wordt betaald. Het 0%-tarief is iets anders dan vrijgesteld worden van btw. Dit laatste is op bijvoorbeeld medisch specialisten van toepassing. Die hoeven voor hun werkzaamheden nooit btw af te dragen.

Btw-rubrieken

Een btw-aangifte heeft verschillende rubrieken:

- Rubriek 1: Prestaties binnenland
- Rubriek 2: Verleggingsregelingen binnenland
- Rubriek 3: Prestaties naar of in het buitenland
- Rubriek 4: Prestaties vanuit het buitenland aan u verricht
- Rubriek 5: Voorbelasting, kleine ondernemersregeling en eindtotaal

Hieronder worden deze rubrieken nader toegelicht. Hierbij wordt ook het bijbehorende blad van de btw-aangifte weergegeven.

Rubriek 1: Prestaties binnenland

Hier wordt de omzet ingevuld die de zelfstandige in Nederland heeft gemaakt. Links wordt het bedrag zonder btw ingevuld en rechts het btw-bedrag. De bedragen worden per btw-tarief ingevuld. Als de goederen of diensten die worden geleverd allemaal onder het hoge tarief vallen, dan blijven 1b, 1c en 1e leeg. Bij 1d wordt gevraagd naar privégebruik. Dit is van toepassing als de zelfstandige bedrijfsgoederen voor privégebruik heeft ingezet, zoals het privé rijden van een auto van de zaak.

Rubriek 1: Prestaties binnenland		
	Omzet	Omzetbelasting
☐ 1a. Leveringen/diensten belast met hoog tarief	€	€
☐ 1b. Leveringen/diensten belast met laag tarief	€	€
☐ 1c. Leveringen/diensten belast met overige tarieven, behalve 0%	€	€
☐ 1d. Privégebruik	€	€
☐ 1e. Leveringen/diensten belast met 0% of niet bij u belast	€	
Rubriek 2: Verleggingsregelingen binnenland		
	Omzet	Omzetbelasting
☐ 2a. Leveringen/diensten waarbij de omzetbelasting naar u is verlegd	€	€

Bij 1e (leveringen/diensten belast met 0% of niet bij u belast) vult de zelfstandige de leveringen in die hij heeft verkocht aan een Nederlandse afnemer, waarbij de btw is verlegd naar de Nederlandse afnemer. Hier wordt alleen de omzet ingevuld, zonder btw.

Rubriek 2: Verleggingsregelingen binnenland

Als de btw naar de ondernemer zelf wordt verlegd, dan moet hij zowel de omzet als de btw aangeven in rubriek 2. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de zelfstandige hoofdaannemer is en de onderaannemer de btw naar de ondernemer verlegt. In de btw-aangifte vermeldt de zelfstandige dan het bedrag aan omzet en de betreffende verlegde btw. Dit bedrag wordt zowel bij de rubriek 2a ingevuld als bij rubriek 5b voorbelasting. Dit zorgt ervoor dat de btw neutraal blijft als de zelfstandige recht heeft op volledige aftrek van voorbelasting. De btw-code is dan btw-verlegd 21% of btw-verlegd 9%.

Bij het verleggen van de btw draagt de leverancier niet zelf de btw af aan de Belastingdienst, maar verlegt hij dit naar de afnemer. In plaats van het btw-bedrag vermeldt de leverancier dan 'btw verlegd' op de factuur.

Rubriek 3: Prestaties naar of in het buitenland

Een zelfstandige die goederen of diensten levert aan ondernemers in het buitenland moet deze rubriek invullen. Bij 3a wordt de omzet over leveringen naar landen buiten de EU en bij 3b over leveringen binnen de EU ingevuld. Dit worden ook wel intracommunautaire leveringen genoemd.

Leveringen naar landen buiten de EU (3a) en leveringen naar of diensten in landen binnen de EU (3b) hebben een btw-tarief van 0%.

Bij rubriek 3c (Installatie/afstandsverkoop binnen de EU) wordt alleen de omzet ingevuld. Hier is 0% btw over verschuldigd.

Rubriek 3: Prestaties naar of in het buitenland		
	Omzet	
? 3a. Leveringen naar landen buiten de EU (uitvoer)	€	
? 3b. Leveringen naar of diensten in landen binnen de EU	€	
? 3c. Installatie/afstandsverkoop binnen de EU	€	

Rubriek 4: Prestaties vanuit het buitenland aan u verricht		
	Omzet	Omzetbelasting
? 4a. Leveringen/diensten uit landen buiten de EU	€	€
? 4b. Leveringen/diensten uit landen binnen de EU	€	€

Rubriek 4: Prestaties vanuit het buitenland aan u verricht

Een zelfstandige die goederen of diensten uit het buitenland inkoopt, is verplicht om de btw in Nederland aan te geven. Dit wordt gedaan onder rubriek 4. De leverancier brengt de zelfstandige geen buitenlandse btw in rekening.

Rubriek 5: Voorbelasting, Kleineondernemersregeling en eindtotaal

De zelfstandige kan de btw die hij zelf heeft betaald over zakelijke goederen of diensten die hij heeft ingekocht, aftrekken onder de noemer 'voorbelasting'. Dit bedrag wordt in de eindberekening in mindering gebracht op de omzetbelasting die de zelfstandige moet betalen.

Rubriek 5: Voorbelasting, kleineondernemersregeling en eindtotaal	
	Omzetbelasting
? 5a. Verschuldigde omzetbelasting (rubrieken 1 t/m 4)	€ 0
? 5b. Voorbelasting	€
? 5d. Vermindering volgens de kleineondernemersregeling	€
Eindtotaal	€ 0
? Totaalbedrag eerdere btw-aangifte over dit tijdvak	Maak een ke

Rubriek 5a wordt automatisch ingevuld, aan de hand van de gegevens die de zelfstandige in de eerste 4 rubrieken heeft ingevuld. In rubriek 5b voorbelasting, vult de zelfstandige de btw in die hij heeft voldaan over ingekochte producten en diensten in betreffende periode. Dit is de btw die de zelfstandige weer terugkrijgt van de Belastingdienst.

6.4 Bankafschriften als basis voor de berekening van het inkomen

Op een bankafschrift zijn de mutaties van ontvangsten en uitgaven te zien. Omdat ontvangsten geen opbrengsten hoeven te zijn en uitgaven geen kosten, kan het vrij ingewikkeld worden om (zelf) op basis van de bankafschriften over een bepaalde periode een winst- en verliesrekening te maken.

Daarnaast heeft een ondernemer vaak te maken met permanenceposten en is er een verschil tussen uitgaven en kosten, zoals eerder is aangegeven bij de btw-aangifte.

Ontvangsten en opbrengsten

Zodra het kas- of banksaldo positief verandert, is dat een ontvangst. Zodra het eigen vermogen toeneemt spreken we van een opbrengst. Aan de hand van bankafschriften kan niet altijd worden afgeleid of een ontvangst ook een opbrengst vormt in het kader van de winst- en verliesrekening.

Meestal zijn ontvangsten ook opbrengsten en vice versa, maar soms niet. Bijvoorbeeld:

- de btw over een verkocht product of dienst. Die heeft geen invloed op de winst, maar wordt wel ontvangen, en moet uiteindelijk worden afgedragen aan de Belastingdienst;
- het aangaan van een lening. Wanneer bijvoorbeeld € 10.000 aan lening op de bankrekening wordt ontvangen, wordt deze transactie op de balans verwerkt, niet op de winst- en verliesrekening. Dit is een ontvangst die geen opbrengst vormt;
- een verstuurde factuur. Op het moment dat de ondernemer een factuur verstuurt en deze via een boekhoudprogramma verwerkt, wordt deze factuur als opbrengst geboekt in de boekhouding (bij het factuurstelsel). Het wordt pas een ontvangst op het moment dat de factuur ook daadwerkelijk is betaald. Als een ondernemer te maken heeft met een lange(re) betalingstermijn van zijn debiteuren, kan dit een geheel verkeerd beeld geven van de inkomenssituatie van een ondernemer.

Het advies is om bankafschriften niet of anders in zeer incidentele situaties te gebruiken als bron om het inkomen van een ondernemer te berekenen. Als deze wel als uitgangspunt worden gebruikt voor de berekening van het inkomen, vraag deze dan over een periode van minimaal 3 maanden en bij voorkeur een langere periode op.

Voordelen van deze informatiebron

- Bankafschriften zijn een laatste informatiebron en kunnen gebruikt worden als een zelfstandige geen andere objectieve gegevens kan overleggen om het inkomen te kunnen vaststellen.

Nadelen van deze informatiebron

- Het is een berekeningsmethode waarbij de consulent feitelijk zelf de boekhouding gaat doen, met een zeer aanzienlijke foutenkans bij de berekening van het inkomen.

Risico van deze informatiebron

- Het is een zeer grofmazige berekeningsmethode van het inkomen.
- Het gebruik van bankafschriften is bezwaarschriftgevoelig.

7 De vaststelling van het inkomen per ondernemingsvorm

In hoofdstuk 6 zijn de gegevens die bij de vaststelling van het inkomen van een zelfstandige gebruikt kunnen worden uiteengezet. Hierbij ging het om de beschikbare bronnen, aan welke eisen deze moeten voldoen en eventuele voordelen, nadelen en risico's. In dit hoofdstuk gaan we in op de verschillende ondernemingsvormen en de daarbij behorende berekeningen van het inkomen.

7.1 Berekening van het inkomen volgens het Bbz

Door middel van artikel 78f van de Participatiewet (Pw) is er een verbinding tussen de Participatiewet en het Bbz 2004, de bijstandsregeling voor zelfstandigen. Op grond van het Bbz kunnen zelfstandigen bijstand in de vorm van een uitkering voor levensonderhoud of bedrijfskapitaal aanvragen. Om te bepalen of de zelfstandige in aanmerking komt, moet het inkomen worden berekend.

Hierna komen 2 voorbeelden van een berekening van het inkomen volgens het Bbz. Het 1^e voorbeeld is gebaseerd op een zelfstandige die het gehele jaar een onderneming heeft geëxploiteerd, het 2^e voorbeeld is een berekening van een zelfstandige met een verkort boekjaar, omdat deze later dan 1 januari van het jaar is gestart met zijn onderneming.

Voorbeeld jaarnormberekening bij een volledig boekjaar

Een zelfstandige is op 1 januari 2023 met zijn eenmanszaak gestart. Hij is alleenstaand en alleenwonend. Naar aanleiding van een aanvraag voor een minimaregeling in 2024 levert hij zijn inkomstenbelastingaangifte 2023 en jaarrekening 2023 aan. Hieruit blijkt dat hij in 2023 een totale winst uit onderneming van € 20.000,00 heeft gerealiseerd. Omdat hij heel 2023 zijn onderneming heeft geëxploiteerd, is er sprake van een volledig boekjaar van 1 januari tot en met 31 december 2023 en van een volledige jaarnorm.

De berekening van de definitieve bijstand is dan als volgt:

1. berekening van de jaarnorm;
2. berekening van het inkomen;
3. berekening van het recht op een minimaregeling.

1. Berekening van de jaarnorm:

Algemene bijstandsnorm	Aantal maanden	Bijstandsnorm (inc. Vt)	Totaal periode	Totaal
1 januari t/m 30 juni 2023	6	€ 1.195,66	€ 7.173,96	
1 juli t/m 31 december 2023	6	€ 1.216,62	€ 7.299,72	
Jaarnorm bijstand				€ 14.473,68

2. Berekening van het inkomen:

Inkomstenbronnen	Bruto	Belastingforfait/loonheffing	Netto
Fiscale winst uit onderneming	€ 20.000,00		
Overig bruto-inkomen	0,00		
Subtotaal	€ 20.000,00	Min 17% = € 3.400,00	€ 16.600,00
Overig inkomen			
Partneralimentatie ³		Min 17%	
Kinderalimentatie ⁴			
Totaal inkomen			€ 16.600,00

Stel nu dat de gemeente heeft vastgesteld dat de zelfstandige voor een bepaalde minimaregeling geen hoger inkomen mag hebben (gehad) dan 120% van de bijstandsnorm. Dan volgt hieruit het volgende:

Recht op minimaregeling	Berekening	
Norm voor minimaregeling	Bijstandsnorm * 120%	€ 17.368,42
Totaal inkomen		€ 16.600,00
Verschil		€ 768,42

Op basis van bovenstaande berekening kan worden vastgesteld dat de zelfstandige in aanmerking komt voor de minimaregeling, omdat zijn totale inkomen lager is dan de norm die voor de minimaregeling van toepassing is.

Voorbeeld jaarnormberekening bij een verkort boekjaar

Een zelfstandige start op 1 juli 2023 met zijn eenmanszaak. Hij is alleenstaand en alleenwonend.

In 2024 levert hij zijn inkomstenbelastingaangifte 2023 en jaarrekening 2023 aan. Hieruit blijkt dat hij in de periode van 1 juli tot en met 31 december 2023 een totale winst uit onderneming van € 8.000,00 heeft gerealiseerd.

Omdat de zelfstandige per 1 juli 2023 is gestart met zijn onderneming, moet hierbij worden uitgegaan van een verkorte jaarnorm. Die loopt, net als het verkorte boekjaar, van 1 juli 2023 tot en met 31 december 2023.

1. Berekening van de verkorte jaarnorm:

Algemene bijstandsnorm	Aantal maanden	Bijstandsnorm	Totaal
1 juli t/m 31 december	6	€ 1.216,62	€ 7.299,72
Verkorte jaarnorm bijstand			€ 7.299,72
Jaarnorm verkort			€ 7.299,72

³ Partneralimentatie is een inkomstenbron die is belast met inkomstenbelasting, waardoor hier het belastingforfait in mindering moet worden gebracht om het te netteren.

⁴ Kinderalimentatie is niet belast met inkomstenbelasting. Deze wordt in zijn geheel meegenomen in de inkomsten.

2. Berekening van het inkomen in het verkorte boekjaar:

Inkomstenbronnen	Bruto	Belastingforfait/loonheffing	Netto
Fiscale winst uit onderneming	€ 8.000,00		
Overig bruto-inkomen	0,00		
Subtotaal	€ 8.000,00	Min 17% = € 1.360,00	€ 6.640,00
Overig inkomen			
Partneralimentatie		Min 17%	
Kinderalimentatie			
Totaal inkomen			€ 6.640,00

Stel nu dat de gemeente heeft vastgesteld dat de zelfstandige voor een bepaalde minimaregeling geen hoger inkomen mag hebben (gehad) dan 120% van de bijstandsnorm, volgt hieruit het volgende:

Recht op minimaregeling	Berekening	
Norm voor minimaregeling	Bijstandsnorm * 120%	€ 8.759,66
Totaal inkomen		€ 6.640,00
Verschil		€ 2.119,66

Op basis van bovenstaande berekening kan worden vastgesteld dat de zelfstandige in aanmerking komt voor de minimaregeling, omdat zijn totale inkomen lager is dan de norm die voor de minimaregeling van toepassing is.

Aandachtspunten bij de berekening van het inkomen

Bij de berekening van het inkomen kunnen de hieronder vermelde situaties voorkomen:

- De inkomstenbelastingaangifte is nodig om te kunnen beoordelen of er sprake is van fiscaal niet-aftrekbare kosten, zoals bepaalde representatiekosten of verteerkosten (kosten van voedsel en drank). Deze moeten worden opgeteld bij de nettowinst zoals die uit de jaarrekening blijkt. Ook kan er sprake zijn van een bijtelling van de bedrijfsauto die ook privé wordt gebruikt. Hiermee wordt de winst uit onderneming verhoogd, tenzij het privégebruik van de bedrijfsauto al is verrekend in de bedrijfskosten.
- Bij de winst uit onderneming op de jaarrekening moet worden uitgegaan van de genormaliseerde winst. Dat betekent dat bij de vaststelling van de leenbijstand stakingswinst niet wordt meegenomen, evenals boekwinst of boekverlies. Als er willekeurig is afgeschreven, moet dit worden genormaliseerd naar normale fiscale afschrijvingen. Dat betekent dat de winst uit onderneming in die situatie voor de berekening van de definitieve vaststelling van het inkomen moet worden aangepast.
- Als er sprake is van een negatief bedrijfsresultaat, moet bij een natuurlijke ondernemingsvorm de inkomstenbron uit onderneming op nihil (0) worden gesteld.
- Bij een privaatrechtelijke onderneming (met rechtspersoonlijkheid), zoals een besloten vennootschap, moet op de winst uit onderneming uit de rechtspersoon het vennootschapsbelastingpercentage worden toegepast dat voor het betreffende jaar van toepassing is, en dus niet het belastingforfait van artikel 6 lid 2 Bbz.
- Bij een privaatrechtelijke onderneming moet de winst uit onderneming uit de rechtspersoon (na toepassing van het vennootschapsbelastingpercentage) of het verlies worden gesaldeerd met het nettosalaris van de directeur-grotaandeelhouder (dga). Als het saldo negatief is, moet dit ook op 0 worden gezet.

- Als er naast de inkomsten uit onderneming nog sprake is van andere inkomstenbronnen, zoals van een loondienstverband, moet uitgegaan worden van deze bruto-inkomsten minus loonheffing. Als om wat voor reden dan ook geen loonheffing is toegepast, moet het belastingforfait (artikel 6 lid 2 Bbz) worden toegepast op deze inkomstenbron.
- Ontvangen kinderalimentatie moet als netto-inkomen worden meegenomen bij de definitieve vaststelling van het inkomen.
- Op ontvangen partneralimentatie moet het belastingforfait worden toegepast, om dit vervolgens als netto-inkomen mee te nemen bij de definitieve vaststelling van het inkomen.

Als er geen sprake is van correcties in de winst- en verliesrekening, moet bij de natuurlijke ondernemersvorm worden uitgegaan van de fiscale winst uit onderneming zoals die blijkt uit de aangifte inkomstenbelasting.

7.2 Berekening van inkomsten uit een vennootschap

Bij een besloten vennootschap (bv) is de directeur-groootaandeelhouder (dga) in loondienst van zijn bv. Dat is een groot verschil met een zelfstandige die een onderneming exploiteert die belast is met inkomstenbelasting. De dga voorziet met dat loon in zijn levensonderhoud, in tegenstelling tot de eigenaar van een eenmanszaak, die in zijn levensonderhoud moet voorzien door privéonttrekkingen uit de winst van zijn onderneming. Dit loondienstverband dat de dga met zijn bv heeft, is een maandelijkse kostenpost voor de bv. Voor de dga is het een maandelijkse inkomstenpost. De dga ontvangt deze inkomsten als natuurlijk persoon. Over het bedrag dat de dga ontvangt, draagt de bv loonheffing af, zodat de dga een nettobedrag ontvangt.

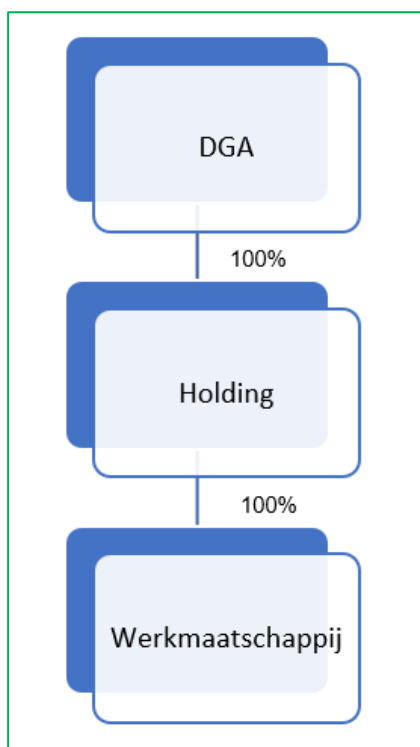
Om het totale maandelijkse inkomen van een dga te berekenen, worden het nettoloon van die maand en de inkomsten vanuit de bv (oftewel het bedrijfsresultaat, naar rato van het percentage van de aandelen van de dga) van die maand, bij elkaar opgeteld. De inkomsten van een bv worden op dezelfde manier berekend als inkomsten uit eigen bedrijf (niet zijnde een vennootschap). Met als verschil dat bij de laatste stap het forfaitair percentage wordt vervangen door vennootschapsbelasting. Om te komen tot een nettowinst uit de bv, mag bij een positief bedrijfsresultaat tot € 200.000 (op jaarbasis) in het kader van verschuldigde vennootschapsbelasting (vpb) 19% (percentage voor 2023, 2024 en 2025) in mindering worden gebracht.

Bij een negatief bedrijfsresultaat is geen vpb verschuldigd. Om tot het totale inkomen van een dga te komen worden het nettoloon en het bedrijfsresultaat (naar rato van het percentage van de aandelen van de dga) bij elkaar opgeteld. De optelsom van het (gebruikelijk) loon en bedrijfsresultaat kan in bepaalde gevallen ook tot een negatief bedrag leiden. In dat geval worden de (gezamenlijke) inkomsten uit de bv en van de dga op nihil (0) gesteld. Wanneer er sprake is van een dga en een bv kan dus niet alleen worden uitgegaan van de polisadministratie. Dat zou leiden tot een onjuiste berekening, want dan wordt het bedrijfsresultaat niet meegenomen.

Hierna 2 rekenvoorbeelden:

Voorbeeld I

Een dga heeft een holding waarvan hij 100% van de aandelen heeft. Deze holding heeft 100% van de aandelen van de werkmaatschappij. Zie de illustratie hierna.

Welke feiten zijn relevant voor de berekening van het inkomen van de dga?

- De dga heeft via zijn holding 100% van de aandelen in de werkmaatschappij;
- In de werkmaatschappij wordt een verlies gedraaid van € 3.000;
- Het resultaat uit de werkmaatschappij voor de holding is $-/- \text{ € } 3.000 (= 100\% * -/- \text{ € } 3.000)$;
- De holding ontvangt € 20.000 voor verrichte werkzaamheden in de werkmaatschappij; De holding betaalt aan de dga een brutosalaris van € 18.000.
- De dga ontvangt een nettosalaris, na loonheffing, van € 17.724.

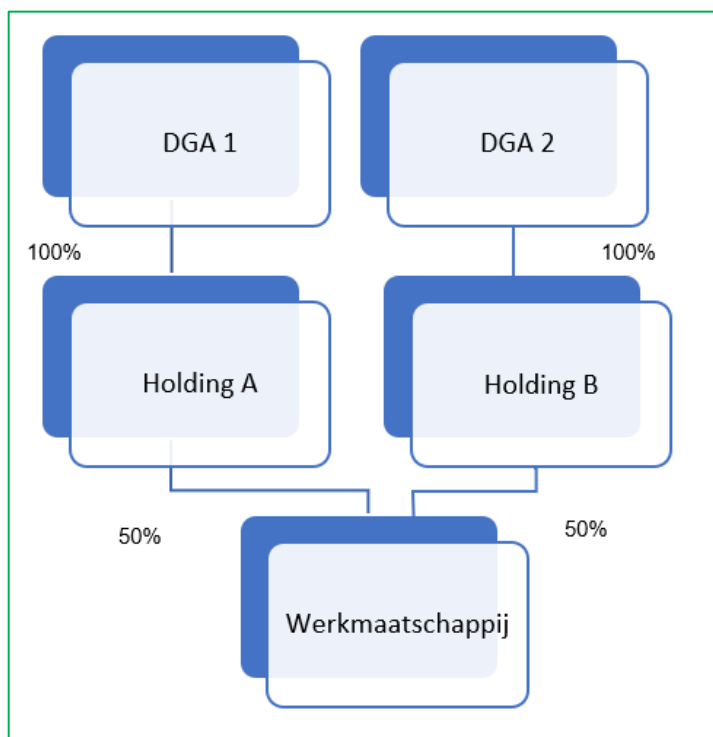
Wat is het totale inkomen van de directeur-groootaandeelhouder?

Resultaat voor de holding uit de werkmaatschappij (Verlies uit onderneming $\text{€ } 3.000 * 100\%$ aandelen)	-/- € 3.000
Inkomsten van de holding uit de werkmaatschappij (Verrichte werkzaamheden door de holding voor de werkmaatschappij)	+/- € 20.000
Kosten voor de holding (uitbetaling salaris dga)	-/- € 18.000
Geconsolideerd inkomen uit de bv	-/- € 1.000

De dga heeft een nettosalaris uitbetaald gekregen van € 17.724. Dit wordt opgeteld bij het geconsolideerd inkomen uit de onderneming. Omdat er sprake is van een negatief geconsolideerd inkomen uit de bv, is er geen vennootschapsbelasting verschuldigd. Dat betekent dat het totale inkomen voor de dga/bv wordt vastgesteld op € 16.724 positief. Dit bestaat uit € 1.000 aan negatieve inkomsten uit de bv's (het geconsolideerde bedrijfsresultaat) en het bedrag van € 17.724 aan nettosalaris dat is uitbetaald aan de dga. Het inkomen wordt in het kader van de miniregelingen vastgesteld op **€ 16.724** positief.

Voorbeeld II

Een dga heeft een holding waarvan hij 100% van de aandelen heeft. Deze holding heeft 50% van de aandelen van een werkmaatschappij.

Welke feiten zijn relevant voor de berekening van het inkomen van de dga 1?

- dga 1 heeft door middel van zijn holding A 50% van de aandelen in de werkmaatschappij;
- In de werkmaatschappij wordt een verlies gedraaid van € 5.000;
- Het resultaat uit de werkmaatschappij voor Holding A is $-/- \text{ € } 2.500 (= 50\% * -/- \text{ € } 5.000)$;
- Holding A ontvangt € 30.000 voor verrichte werkzaamheden;
- Holding A betaalt aan dga 1 een salaris van € 29.000.
- De dga ontvangt een nettosalaris, na loonheffing, van € 26.126.

Wat is het totale inkomen van de directeur-grotaandeehouder?

Resultaat voor de holding uit de werkmaatschappij (Verlies uit onderneming $\text{€ } 5.000 * 50\%$ aandelen)	-/- € 2.500
Inkomsten van holding A uit de werkmaatschappij (Verrichte werkzaamheden door de holding A voor de werkmaatschappij)	+/+ € 30.000
Kosten voor de holding A (uitbetaling salaris dga I)	-/- € 29.000
Geconsolideerd inkomen uit de bv	-/- € 1.500

Dga 1 heeft een nettosalaris uitbetaald gekregen van € 26.126. Dit wordt opgeteld bij het geconsolideerd inkomen uit de onderneming.

Dat betekent dat het totale inkomen voor de dga/bv wordt vastgesteld op € 24.626 positief. Dit bedrag van € 24.626 bestaat uit € 1.500 aan negatieve inkomsten uit de bv's (het geconsolideerde

bedrijfsresultaat) en het bedrag van € 26.126 aan salaris dat is uitbetaald aan de dga. Het inkomen wordt in het kader van de minimaregelingen vastgesteld op € 24.626 positief.

Welke gegevens zijn nodig om het inkomen van een dga/BV-constructie vast te stellen?

- De geconsolideerde jaarrekening van voorgaand boekjaar:
Dit is een jaarrekening van een holding en haar werkmaatschappij (-en), waarin de balans en de winst-en-verliesrekeningen zijn samengevoegd tot één geheel. Het is één overzicht van de financiën van al deze bedrijven.
- Inkomstenbelastingaangifte van de ondernemer en eventuele partner van voorgaand boekjaar:
Uit de inkomstenbelastingaangifte kan het salaris van de dga worden gehaald dat vanuit de bv is uitbetaald.

7.3 Nog te betalen inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen

Over de winst uit onderneming is een zelfstandige inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen verschuldigd. Nadat de zelfstandige de inkomstenbelastingaangifte heeft ingediend, ontvangt deze uiteindelijk een belastingaanslag van de Belastingdienst, met daarin de te betalen of terug te krijgen inkomstenbelasting en inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet. Die kunnen afwijken van de daadwerkelijke inkomsten in dat jaar als de zelfstandige gebruik heeft gemaakt van verliesverrekening (over voorgaande jaren), of bij investeringen die zijn gedaan waardoor er sprake is van extra aftrekposten in de vorm van investeringsaftrekmogelijkheden. De vraag is dan hoe hiermee moet worden omgegaan in het kader van de berekening van een netto-inkomen.

Soms is een inkomstenbelastingaangifte en/of belastingaanslag niet beschikbaar of niet betrouwbaar voor de huidige inkomenssituatie, waardoor van andere informatiebronnen moet worden uitgegaan. De vraag is dan hoe het netto-inkomen kan worden berekend

Berekening volgens het Bbz

In de praktijk komen diverse situaties voor waarbij geen duidelijk beeld is van de werkelijk te betalen inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen. Het is mogelijk om bij zelfstandigen de berekening van het netto-inkomen voor de minimaregelingen te doen volgens het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz).

Bij het Bbz vinden ook inkomensberekeningen plaats om te kunnen bepalen wat het inkomen van een zelfstandige is. Bij de berekening wordt gebruikgemaakt van een per jaar te bepalen belastingforfait. Dit is een percentage, genoemd in artikel 6 lid 2 van het Bbz. Hierin staat dat bij de bijstandsverlening aan een zelfstandige de verschuldigde inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen over inkomen waarover geen loonbelasting is geheven worden gesteld op 17% van dat inkomen (percentage voor 2023 en 2024). Dat betekent dat om het netto-inkomen uit de onderneming te kunnen berekenen volgens het Bbz, de fiscale winst uit onderneming wordt verminderd met 17%. Vervolgens kan dit netto-inkomen worden afgezet tegen de bijstandsnorm die voor de zelfstandige van toepassing is.

Het is aan te raden om transparant en eenduidig te zijn in de uitvoering en de uitleg van de berekening aan de zelfstandige. Hierbij is het zeer gewenst om te kiezen voor één methode wat betreft het 'netteren' van de inkomsten uit onderneming, om deze zo te kunnen vergelijken met de norm die van toepassing is voor de minimaregeling. In dat kader is het advies om gebruik te maken van de berekeningssystematiek van het Bbz en daarbij van het belastingforfait uit artikel 6 lid 2 van het Bbz.

Het is mogelijk dat een aanvrager geen inkomen heeft in de vorm van 'winst uit onderneming', maar wel inkomsten heeft in de vorm van 'inkomsten uit overig werk'. In dat geval is het advies om bij het netteren van die inkomsten niet het belastingforfait uit het Bbz toe te passen, maar de inkomsten te verminderen met het percentage uit de 1^e belastingschijf. De reden om hier af te wijken van het belastingforfait is dat bij inkomsten uit overig werk fiscaal niet de aftrekfaciliteiten gelden die bij inkomsten in de vorm van winst uit onderneming mogelijk zijn.

8 De vaststelling van het vermogen

Bij alle regelingen uit het gemeentelijk minimabeleid bepaalt de gemeente of er een vermogensgrens geldt en hoe hoog die is. Vaak wordt hierbij aangesloten bij de vermogensgrenzen in de Participatiewet. Voor zelfstandigen die een beroep doen op bijstand in de vorm van een uitkering levensonderhoud of bedrijfskapitaal kennen we het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004). In dit besluit zijn voor zelfstandigen eigen vermogenscriteria opgenomen.

De vraag is welke vermogensberekening de gemeente bij de aanvraag van een minimaregeling door een zelfstandige wil hanteren. Een berekening:

1. met de vermogensvrijlatingsgrens zoals die is opgenomen in artikel 34 van de Participatiewet; of
2. met de vermogenscriteria zoals die zijn opgenomen in artikel 7 van het Bbz 2004.

Deze 2 opties worden in dit hoofdstuk verder toegelicht. Welke keuze de gemeente ook maakt, deze moet helder zijn voor zowel de zelfstandige die de aanvraag doet als voor de medewerker van de gemeente die de aanvraag moet beoordelen.

8.1 Vermogensvaststelling volgens de Participatiewet

In de meeste gemeentelijke beleidsregels wordt voor de minimaregelingen aangesloten bij de vermogensgrenzen zoals deze in de Participatiewet (artikel 34) zijn vastgesteld. Die grenzen zijn in 2025:

- voor een alleenstaande € 7.770
- voor een alleenstaande ouder € 15.540
- voor de gehuwden tezamen € 15.540

Als de aanvrager een hoger vermogen heeft, behoort deze niet tot de doelgroep van de regeling.

Het privévermogen van de zelfstandige

De keuze voor de vermogensgrenzen uit de Participatiewet betekent dat alleen het privévermogen wordt meegenomen. Bij een zelfstandige is dit niet altijd eenduidig vast te stellen:

- Niet elke zelfstandige heeft een duidelijke scheiding aangebracht tussen zakelijke en privé-bankrekeningen. Als er geen scheiding is vinden alle mutaties, zowel privé als zakelijk, op één bankrekening plaats; of
- De zelfstandige heeft wel een separate bankrekening voor privéaangelegenheden en één voor zakelijke aangelegenheden, maar die bankrekeningen worden niet altijd juist en strikt gescheiden gebruikt. Hierdoor geeft het saldo op de bankafschriften boekhoudkundig gezien niet de juiste waarde van het privévermogen weer.

Voor een zelfstandige is het mogelijk bij bepaalde vermogensbestanddelen te kiezen deze als zakelijk of als privé te etiketteren (labelen). Door de Belastingdienst wordt dit aangemerkt als keuzevermogen. Veel zelfstandigen beschikken bijvoorbeeld over een auto, en hebben de keus om deze zakelijk of privé aan te houden. Als de auto zakelijk wordt aangehouden, is dat terug te zien op de zakelijke balans (onderdeel van de jaarrekening) van de zelfstandige. Behalve voor de auto geldt het keuzevermogen ook voor andere bedrijfsmiddelen, met de volgende restrictie:

Als de zelfstandige een bedrijfsmiddel voor 10% of minder zakelijk gebruikt, is het verplicht privévermogen en als een zelfstandige een bedrijfsmiddel voor 90% of meer zakelijk gebruikt, is het verplicht ondernemingsvermogen.

Bovenstaande aandachtspunten laten zien dat het, zowel voor de zelfstandige als voor de consulent die de minimaregeling uitvoert, lastig kan zijn om een helder beeld te krijgen van de precieze hoogte van

het privévermogen. Zie hiervoor ook de [kamerbrief over de stand van zaken Besluit bijstandverlening zelfstandigen](#) van 2 december 2024.

8.2 Vermogensvaststelling volgens het Bbz

Bij de uitvoering van minimaregelingen voor zelfstandigen kan de gemeente er ook voor kiezen de vermogenscriteria van het Bbz te hanteren.

In het Bbz geldt geen bescheiden (privé)vermogensvrijlating zoals in de Participatiewet geldt, ook niet voor het privévermogen van gezinsleden. Om voor een uitkering levensonderhoud op grond van het Bbz in aanmerking te kunnen komen mag de zelfstandige niet beschikken over liquide (te maken) middelen (geld dat snel beschikbaar is).

Vermogensvaststelling volgens artikel 7 Bbz

Artikel 7 van het Bbz 2004 geeft aan dat het bedrijfsvermogen en het vermogen in de eigen woning niet worden meegenomen bij de bepaling op een eventueel recht op bijstand volgens het Bbz.

Door gebruik te maken van artikel 7 van het Bbz laat de gemeente in de bepaling of een zelfstandige recht heeft op minimaregelingen het bedrijfsvermogen en het vermogen in een eigen woning buiten beschouwing en neemt alleen het (overige) privévermogen mee. Zo worden alleen de vermogensbestanddelen meegenomen die niet noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de onderneming én die niet in de eigen woning zitten. Als er sprake is van een positief eigen vermogen in privé (buiten het vermogen in de eigen woning), komt de aanvrager niet in aanmerking voor een minimaregeling.

Voordelen van deze methode

- Het is een relatief eenvoudige methode om het vermogen vast te stellen.

Nadelen van deze methode

- Het niet meenemen van de vermogensgrenzen uit artikel 3 van het Bbz zou kunnen betekenen dat een aanvrager een aanzienlijk eigen vermogen heeft binnen de eigen onderneming, maar dat dat geen belemmering vormt voor het recht op een minimaregeling. Dit kan worden ondervangen door artikel 7 van het Bbz te combineren met artikel 3 van het Bbz⁵. In artikel 3 zijn vermogensgrenzen opgenomen die bepalen of een zelfstandige in aanmerking kan komen voor bijstand om niet. Deze vermogensgrenzen zouden ook toegepast kunnen worden bij het bepalen van het recht op een minimaregeling. Heeft de zelfstandige meer vermogen in de onderneming dan de vermogensgrenzen genoemd in artikel 3 van het Bbz? Dan is er geen recht op een minimaregeling.
- Zoals ook aangegeven in [§ 8.1](#) is bij een zelfstandige niet altijd even duidelijk of een vermogensbestanddeel privé- of zakelijk vermogen is.

⁵ De vaststelling van het eigen vermogen is binnen het Bbz van belang om te bepalen of een zelfstandige in aanmerking komt voor bijstandverlening 'om niet' (dus zonder te hoeven worden terugbetaald). Er kan alleen bijstand om niet worden verleend als de toepasselijke vermogensgrenzen niet worden overschreden. De vermogensgrenzen die worden gehanteerd binnen het Bbz, zouden ook kunnen worden toegepast bij de uitvoering van minimaregelingen voor zelfstandigen.

Bijstand in de vorm van een bedrag om niet wordt dan niet verleend als (artikel 3 lid 1 Bbz 2004):

- het eigen vermogen (in 2025) meer bedraagt dan € 243.892;
- het eigen vermogen tussen € 58.035 en € 243.892 ligt en dat eigen vermogen 30% of meer is van het totaalvermogen.

Hieruit volgt dat bijstandverlening om niet wel mogelijk is bij een eigen vermogen van minder dan € 58.035 en bij een eigen vermogen dat tussen € 58.035 en € 243.892 ligt en niet meer is dan 30% van het totale vermogen.

8.3 Benodigde gegevens voor vermogensvaststelling

Welke gegevens zijn nodig om het actuele vermogen te kunnen vaststellen?

- Alle privébankrekening(en) met actueel saldo.
- Alle bankrekeningen van ten laste komende kinderen.
- Alle effectenrekeningen met actueel portefeuilleoverzicht.
- Een actueel online transactieoverzicht van de digitale munteenheden en cryptocurrencies die worden aangehouden.
- Een actueel overzicht overige schulden in privé.
- Het rekeningoverzicht en saldo van de creditcard.

9 Praktische informatie beleid en uitvoering

In dit hoofdstuk geven we in het kort praktische informatie en advies voor beleid en uitvoering. De informatie en het advies is gebaseerd op de in de vorige hoofdstukken beschreven informatie.

9.1 Beleidsregels

De keuzes die de gemeente maakt voor beleid en uitvoering van minimaregelingen voor de doelgroep zelfstandigen kunnen worden vastgelegd in beleidsregels. Hiervoor kunnen de bestaande beleidsregels voor het minimabeleid worden aangevuld.

Voorbeeldbeleidsregels minimaregelingen voor zelfstandigen staan in [bijlage 2](#).

9.2 Keuze voor methode berekening inkomsten

De in [hoofdstuk 7](#) beschreven berekeningsmethoden om het inkomen van een zelfstandige vast te stellen hebben alle voor- en nadelen. De ene methode geeft een betrouwbaarder beeld dan de andere methode, en is ook makkelijker uit te voeren.

In volgorde van betrouwbaarheid en uitvoerbaarheid is het advies om uit te gaan van:

1. een jaarrekening en/of inkomstenbelastingaangifte van voorgaand boekjaar;
2. een kolommenbalans;
3. één of meer btw-aangiftes; en
4. bankafschriften als basis voor de berekening van het inkomen.

Keuze 1: inkomstenbelasting/jaarrekening

Wanneer niet?

- Als het inkomen van vorig jaar niet representatief is voor dit jaar.
- Als er een (te) lange periode tussen aanvraag en boekjaar zit en dit geen betrouwbaar beeld geeft van de inkomsten in de huidige periode.
- Als de zelfstandige niet het gehele kalenderjaar voorafgaand aan de aanvraag van de regeling ondernemer was.

Keuze 2: Kolommenbalans

Wanneer niet?

- Dit is een complexere manier om het inkomen vast te stellen. Het advies is om deze berekeningsmethode door een Bbz-consulent te laten uitvoeren.
- Dit kan leiden tot extra kosten voor de zelfstandige, als deze een kolommenbalans niet zelf kan maken.

Keuze 3: Btw-aangifte

Wanneer niet?

- Als de zelfstandige is vrijgesteld van het doen van btw-aangifte/omzetbelasting.
- Niet bij ondernemingsvormen met rechtspersoonlijkheid, zoals bv's en nv's. Dit in verband met het salaris van de dga.

Keuze 4: Bankafschriften

Wanneer niet?

- Dit is een complexere manier om het inkomen vast te stellen. Advies is om deze methode alleen toe te passen als een andere methode niet mogelijk is, en om deze berekeningsmethode door een Bbz-consulent te laten uitvoeren.

9.3 Werkprocessen berekeningsmethoden

Methode inkomstenbelasting/jaarrekening

Het gaat om vaststellen van fiscale winst uit onderneming.

- Bepaal de jaarnorm die voor de aanvrager van toepassing is. Om die te berekenen neem je de bijpassende norm van de regeling van de 1^e helft van het jaar. Deze doe je keer 6. Ook de bijpassende bijstandsnorm van de 2^e helft van het jaar doe je keer 6.
Deze bedragen tel je bij elkaar op en je hebt de jaarnorm. Deze jaarnorm vermenigvuldig je met het bijbehorende percentage dat voor de minimaregeling van toepassing is.
Als de zelfstandige verzekerd is tegen arbeidsongeschiktheid en/of recht kan hebben op woonkostentoeslag, kunnen de maandelijks te betalen premie en/of woonkostentoeslag worden opgeteld bij de algemene bijstandsnorm. De norm is in dit geval dan de algemene bijstandsnorm en de premie arbeidsongeschiktheidsverzekering en/of de woonkostentoeslag samen.
- Neem eerst het saldo winst- en verliesrekening. Dit is de fiscale winst uit de onderneming.

Winst-en-verliesrekening: Naam onderneming			
Opbrengsten			
Opbrengsten uit leveringen en diensten	62.309	+	
Totaal opbrengsten			62.309
Overige bedrijfskosten			
Auto- en transportkosten	630		
Andere kosten	430	+	
Totaal overige bedrijfskosten			1.390 -
Subtotaal			60.919 +
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening			60.919 +
Saldo winst- en verliesrekening			60.919

- Om tot de nettowinst te komen moet er van de fiscale winst nog loonheffing af worden gehaald. Hiervoor kun je het belastingforfait van het Bbz gebruiken. Dat is in 2024 17%. De fiscale winst doe je keer het percentage. Dit bedrag trek je van de fiscale winst af. Dan heb je de nettowinst van de zelfstandige.
- Kijk of er nog andere inkomstenbronnen zijn, bijvoorbeeld partneralimentatie of kinderalimentatie. Reken ook deze inkomstenbronnen om naar netto-jaarbedragen. Tel dit bedrag bij de nettowinst op. Dan heb je het toetsingsinkomen voor de minimaregeling.
- Vergelijk dit toetsingsinkomen met de jaarnorm uit stap 1 en bepaal of de aanvrager recht heeft op de regeling.

Kolommenbalans

- Bepaal de norm die voor de aanvrager van toepassing is. Dat is vaak een kwartaal (3 maanden). Om in dat geval tot de norm te komen neem je de algemene bijstandsnorm die voor de aanvrager van toepassing is voor dat kwartaal. Dat bedrag doe je keer 3. Dat is de norm in het geval van een kolommenbalans van een kwartaal.

Als de zelfstandige verzekerd is tegen arbeidsongeschiktheid en/of recht kan hebben op woonkostentoeslag, kunnen de maandelijks te betalen premie en/of woonkostentoeslag worden opgeteld bij de algemene bijstandsnorm. De norm is in dit geval dan de algemene bijstandsnorm en de premie arbeidsongeschiktheidsverzekering en/of de woonkostentoeslag samen.

Dit bedrag doe je keer 3. Deze kwartaalnorm vermenigvuldig je met het bijbehorende percentage dat voor de minimaregeling van toepassing is.

- Neem het resultaat uit de tabel. Dit is de winst uit de onderneming voor dat kwartaal.
- Om tot de nettowinst te komen moet er van het resultaat nog loonheffing af worden gehaald. Hiervoor kun je het belastingforfait van het Bbz gebruiken. Dat is in 2024 17%. Het resultaat doe je keer het percentage. Dit bedrag trek je van het resultaat af. Dan heb je de nettowinst van de zelfstandige.
- Kijk of er nog andere inkomensbronnen zijn, bijvoorbeeld partneralimentatie of kinderalimentatie. Reken ook deze inkomensbronnen om naar netto kwartaalbedragen. Tel dit bedrag bij de nettowinst op. Dan heb je het toetsingsinkomen voor de minimaregeling.
- Vergelijk dit toetsingsinkomen met de kwartaalnorm uit stap 1 en bepaal of de aanvrager recht heeft op de regeling.

Btw-aangifte

- Bepaal de norm die voor de aanvrager van toepassing is. Dat is in dit geval een kwartaal (3 maanden). Om in dat geval tot de norm te komen neem je de algemene bijstandsnorm die voor de aanvrager van toepassing is van dat kwartaal. Dat bedrag doe je keer 3. Dat is de norm in het geval van een btw-aangifte van een kwartaal.

Als de zelfstandige verzekerd is tegen arbeidsongeschiktheid en/of recht kan hebben op woonkostentoeslag, kunnen de maandelijks te betalen premie en/of woonkostentoeslag worden opgeteld bij de algemene bijstandsnorm. De norm is in dit geval dan de algemene bijstandsnorm en de premie arbeidsongeschiktheidsverzekering en/of de woonkostentoeslag samen.

Dit bedrag doe je keer 3. Deze kwartaalnorm vermenigvuldig je met het bijbehorende percentage dat voor de minimaregeling van toepassing is.

- Bepaal de omzet. Hiervoor tel je de bedragen uit de volgende rubrieken bij elkaar op:
 - Rubriek 1a t/m 1e
 - Rubriek 3a t/m 3c
- Bepaal de inkoopkosten. Hiervoor tel je de bedragen uit de volgende rubrieken bij elkaar op:
 - Rubriek 2a
 - Rubriek 4a en 4b
 - Rubriek 5 b – Dit bedrag deel je door 0,21.
- Nu kun je de winst uit de onderneming berekenen. Trek de inkoopkosten van de omzet af. De uitkomst is de winst.

- Om tot de nettowinst te komen moet er van het resultaat nog loonheffing af worden gehaald. Hiervoor kun je het belastingforfait van de Bbz gebruiken. Dat is in 2024 17%. Het resultaat doe je keer het percentage. Dit bedrag trek je van het resultaat af. Dan heb je de nettowinst van de zelfstandige.
- Kijk of er nog andere inkomensbronnen zijn. Bijvoorbeeld partneralimentatie of kinderalimentatie. Reken ook deze inkomensbronnen om naar netto kwartaalbedragen. Tel dit bedrag bij de nettowinst op. Dan heb je het toetsingsinkomen voor de minimaregeling.
- Vergelijk dit toetsingsinkomen met de kwartaalnorm uit stap 1 en bepaal of de aanvrager recht heeft op de regeling.

9.4 Communicatie in- en extern

Hoe is doelgroep te bereiken? Wat kan de gemeente doen om de minimaregelingen onder de aandacht te brengen bij zelfstandigen? En wie kan de gemeente daarbij betrekken?

Hieronder een aantal tips.

1. Informeer de afdeling Communicatie

Betrek de afdeling (of medewerkers) Communicatie van de gemeente bij de te nemen stappen (zie hieronder 2 t/m 4) en de uitvoering ervan.

2. Informeer de verschillende afdelingen van de gemeente

Weten de medewerkers van de afdeling Bbz/Zelfstandigen voldoende over de mogelijkheden om zelfstandigen ook met minimaregelingen te ondersteunen? En weten de collega's bij de afdeling Inkomen voldoende over hoe ze zelfstandigen kunnen helpen met minimaregelingen? Organiseer een bijeenkomst hierover met beide afdelingen.

3. Informeer organisaties en samenwerkingspartners in de gemeente

Kijk daarna welke organisaties in de gemeente contact hebben met zelfstandigen en informeer die over de minimaregelingen. Denk hierbij aan ondernemersverenigingen, boekhouders en accountants. Met welke organisaties en partijen werkt de afdeling Bbz/Zelfstandigen samen? Organiseer een bijeenkomst over de minimaregelingen voor deze samenwerkingspartners of stuur iemand langs voor een informatief gesprek hierover.

4. Zorg voor goede online voorlichting

Heeft de gemeente op de website een pagina of loket voor ondernemers? Vermeld hierop dan informatie over de minimaregelingen en zorg ervoor dat deze echt op de zelfstandigen is toegespitst. Beschrijf bijvoorbeeld kort hoe de gemeente voor het recht op de regelingen het inkomen en vermogen van de zelfstandige bepaalt, en welke bewijsstukken de zelfstandige nodig heeft om de minimaregelingen aan te kunnen vragen.

5. Informeer collega's en hulpverleners in de gemeente

Denk hierbij aan medewerkers van wijkteams, de afdelingen Schuldhulpverlening, Wmo en Jeugd, en het team Vroegsignalering.

Nuttige websites en landelijke samenwerkingspartners Bbz

- [BerekenUwRecht](#) – Alle landelijke en lokale minimaregelingen op één centrale plaats (Nibud en Stimulansz)

- [VNG Ondernemers in zwaar weer](#)
- [VNG Hoe bereikt u ondernemers met financiële zorgen?](#) (Verbinden Schuldendomein)
- [Ondernemers Klankbord \(OKB\)](#)
- [Kamer van Koophandel \(KVK\)](#)
- [Qredits](#)
- [Over Rood](#) (voor ondernemers met schulden)
- Diverse banken, zoals Rabobank, ABN Amro, ING, ASN Bank (Volksbank)

Bijlage 1: Financiering van gemeentelijk minimabeleid

Voor de uitvoering van de wetten binnen het sociaal domein zijn er 2 financieringsstromen. Het ene is het BUIG-budget, het andere het gemeentefonds. Uit dit laatste worden ook de minimaregelingen gefinancierd.

BUIG-budget

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering inkomensvoorziening gemeenten (BUIG-budget). Zij betalen hiermee de algemene bijstandsuitkering in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 en de loonkostensubsidie. Het Rijk stelt jaarlijks een macrobudget vast dat onder gemeenten wordt verdeeld. Een tekort op dit budget moeten gemeenten zelf opvangen, een eventueel overschot mogen zij vrij besteden. Gemeenten met grote tekorten kunnen aanspraak maken op een vangnetuitkering.

Gemeentefonds

Gemeenten krijgen van het Rijk ook een budget via het gemeentefonds. Dit fonds is de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. Hieruit financieren zij de algemene taken, zoals openbare orde en veiligheid, infrastructuur, onderwijs en zorg. Het doel van het gemeentefonds is om gemeenten de financiële middelen te geven die zij nodig hebben om hun wettelijke taken uit te voeren, zonder dat het Rijk direct invloed uitoefent op de besteding van deze middelen. Het budget uit dit gemeentefonds is namelijk niet geoormerkt, het is een algemene uitkering zonder specifieke voorwaarden. De gemeente kan het geld uit het gemeentefonds dus naar eigen inzicht verdelen over de verschillende beleidsdoelen die zij heeft en de taken die zij moet uitvoeren.

Een deel van het budget uit het gemeentefonds is voor de uitvoering van de bijzondere bijstand, het gemeentelijk minimabeleid, kosten voor de kwijschelding gemeentelijke lasten en schuldhelpverlening gezamenlijk. Dit budget is onderdeel van het cluster Werk en Inkomen en subcluster Minimabeleid in het gemeentefonds. De hoogte van het budget verschilt per gemeente en is gebaseerd op een aantal maatstaven, zoals het aantal bijstandsgerechtigden in de gemeente. Het is aan de gemeenten zelf om via eigen regelgeving of individueel maatwerk invulling te geven aan het minimabeleid en de bijzondere bijstand. Weinig uitgaven zijn (wettelijk) afdwingbaar. Een voorbeeld hiervan is de vergoeding van de kosten van beschermingsbewind.

Meicirculaire

Jaarlijks wordt de verdeling van het budget uit het gemeentefonds bekendgemaakt via de meicirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De meicirculaire bevat informatie over de verwachte omvang van het fonds, de verdeelmaatstaven en de uitkeringen per gemeente. De meicirculaire biedt gemeenten inzicht in het budget dat zij het komende jaar kunnen verwachten, zodat zij hun begroting hierop kunnen afstemmen.

In de meicirculaire worden ook de effecten van beleidswijzigingen en de economische situatie op het gemeentefonds besproken. Wanneer er nieuwe taken aan gemeenten worden toebedeeld, kan dit invloed hebben op de verdeling van het fonds.

Bijlage 2: Voorbeeldbeleidsregels

Deze voorbeeldbeleidsregels kunnen worden opgenomen in de beleidsregels Minimabeleid en/of bijzondere bijstand

Toevoegen aan definities:

- Zelfstandige: de zelfstandige als bedoeld in artikel 1 van het Bbz 2004.
- Netteringspercentage: het percentage bedoeld in artikel 6, lid 2, van het Bbz 2004 of bij een onderneming met rechtspersoonlijkheid het vennootschapsbelastingpercentage.
- Parttime ondernemer: een persoon met een combinatie van inkomsten uit zelfstandig beroep en andere inkomsten, en die niet aangemerkt wordt als zelfstandige. In deze beleidsregels wordt hiermee ook de marginaal zelfstandige bedoeld.
- Bbz 2004: Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004

Inkomen zelfstandige

1. Het inkomen van een zelfstandige wordt afwijkend bepaald:
 - a. Het inkomen wordt bepaald aan de hand van het bruto-inkomen als bedoeld in artikel 1, onder f, van het Bbz 2004, van het boekjaar voorafgaande aan het jaar waarin de aanvraag wordt gedaan, hierna te noemen jaar -1.
 - b. Als het bruto-inkomen over het jaar -1 niet kan worden bepaald, wordt het inkomen uit eigen bedrijf of zelfstandig beroep bepaald aan de hand van een kolommenbalans of de meest recente aangifte omzetbelasting.
 - c. In bijzondere situaties kan van de periode van jaar-1 worden afgeweken. Hiervan is in ieder geval sprake als de periode tussen de aanvraag van de minimaregeling en jaar-1 langer is dan [aantal] maanden.
2. Het bruto-inkomen bedoeld in lid 1 wordt verminderd met het netteringspercentage van betreffend jaar.
3. Overige bruto-inkomsten die niet zijn onderworpen aan voorheffing loonbelasting worden verminderd met het ten tijde van de aanvraag geldende netteringspercentage.
4. Inkomsten anders dan in lid 2 of 3 benoemd worden vastgesteld volgens hoofdstuk 3, paragraaf 3.4 van de Participatiewet.
5. De zelfstandige die een uitkering voor algemene bestaanskosten (levensonderhoud) op grond van het Bbz 2004 ontvangt, heeft geen in aanmerking te nemen draagkracht.
6. [Optioneel: De zelfstandige zoals bedoeld in lid 5, met vermogen boven de vermogensgrens zoals is opgenomen in artikel 3 van het Bbz 2004, heeft geen recht op een minimaregeling.]
7. [Optioneel: Als toepassing van lid 2 en 3 leidt tot een lager inkomen dan op basis van de door de Belastingdienst opgelegde Voorlopige Aanslag over het jaar waarin de aanvraag wordt gedaan, kan de gemeente besluiten om het bruto-inkomen bedoeld in lid 2 en de overige bruto-inkomsten als bedoeld in lid 3 niet te verminderen met het netteringspercentage, maar met het bedrag van de opgelegde Voorlopige Aanslag.]

Inkomen parttime ondernemer

1. Het inkomen van een zelfstandige wordt afwijkend bepaald:
 - a. Het inkomen wordt bepaald aan de hand van het bruto-inkomen als bedoeld in artikel 1, onder f, van het Bbz 2004, van het boekjaar voorafgaande aan het jaar waarin de aanvraag wordt gedaan, hierna te noemen jaar -1.
 - b. Als het bruto-inkomen over het jaar -1 niet kan worden bepaald, wordt het inkomen uit eigen bedrijf of zelfstandig beroep bepaald aan de hand van een kolommenbalans of de meest recente aangifte omzetbelasting.

- c. In bijzondere situaties kan van de periode van jaar-1 worden afgeweken. Hiervan is in ieder geval sprake als de periode tussen de aanvraag van de minimaregeling en jaar-1 langer is dan [aantal] maanden.
2. Overige bruto-inkomsten die niet zijn onderworpen aan voorheffing loonbelasting worden verminderd met de eerste belastingschijf van box 1 volgens de Wet Inkomstenbelasting die voor betreffend jaar van toepassing is, of met het ten tijde van de aanvraag geldende netteringspercentage.
3. Inkomsten anders dan in lid 1 of 2 benoemd worden vastgesteld op de wijze waarop het inkomen voor een niet-zelfstandige wordt vastgesteld.

Vermogen zelfstandige of parttime ondernemer

1. [Keuze 1] Bij de vermogensvaststelling van een zelfstandige of parttime ondernemer is artikel 7 van het Bbz 2004 van toepassing. Hierbij geldt geen vermogensvrijlating, uitgezonderd het voor het bedrijf noodzakelijke vermogen, inclusief vermogen in de woning. Dat betekent dat de zelfstandige of parttime ondernemer buiten het vermogen in de eigen woning niet mag beschikken over enig privévermogen.
[Keuze 2] Bij de vermogensvaststelling van een zelfstandige of parttime ondernemer wordt het bedrag genoemd in artikel 34, lid 3, van de Participatiewet vrijgelaten.

Woonkostentoeslag en premie arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandige

1. In afwijking van het bepaalde in artikel [artikelnummer criteria doelgroep minimabeleid], onder [artikellid] kan voor de doelgroep zelfstandigen bij de toepasselijke bijstandsnorm ook een bedrag aan woonkostentoeslag en/of een vergoeding voor de premie arbeidsongeschiktheidsverzekering worden opgeteld. Het percentage dat geldt als inkomensgrens voor de minimaregeling is in dit geval het percentage van de bijstandsnorm plus woonkostentoeslag en/of premie arbeidsongeschiktheidsverzekering.
2. Als bij de vaststelling van het netto-inkomen van de zelfstandige die algemene bijstand ingevolge het Bbz 2004 ontvangt tevens rekening is gehouden met de woonkosten en/of de premie arbeidsongeschiktheidsverzekering als bedoeld in artikel 1, onder g, van het Bbz 2004, dan komt de zelfstandige niet in aanmerking voor een afzonderlijke verstrekking voor deze kosten.

Bijlage 3: Begrippenlijst

Activa: Bezittingen. Er bestaat onderscheid tussen vaste en vlottende activa:

Vaste activa: gebouwen en gespecialiseerde machines, maar ook financiële activa zoals aandelen vallen onder de vaste activa.

Vlottende activa: dit zijn o.a. voorraden die in het economische proces van de onderneming verbruikt worden. Dit kan per type onderneming verschillen. Onder vlottende activa vallen ook financiële activa zoals openstaande vorderingen (het geld dat debiteuren nog schuldig zijn aan de onderneming).

Balans: Op een balans staan aan de ene kant de bezittingen en aan de andere kant de schulden plus het eigen vermogen. Beide kanten van de balans moeten gelijk aan elkaar zijn; in dat geval is de volledige financiële administratie immers in balans. Op een normale balans tref je aan de linkerkant de bezittingen (activa) binnen de onderneming aan. Aan de rechterkant is te zien hoe de bezittingen zijn gefinancierd: de passiva.

Bedrijfskosten: Kosten die een onderneming maakt om het bedrijf te laten draaien. Voorbeelden van bedrijfskosten zijn huur van een bedrijfspand, afschrijving van een bedrijfsauto en administratie. In tegenstelling tot inkoopkosten zijn dit kosten die niet direct met één product of dienst te maken hebben.

Bedrijfsresultaat: Het bedrag dat overblijft wanneer alle kosten (inkoopkosten en bedrijfskosten) van de omzet zijn afgehaald.

In sommige administraties (jaarrekeningen) worden de financieringslasten apart opgenomen en in andere administraties vormen deze een onderdeel van de totale bedrijfskosten. In het laatste geval is het bedrijfsresultaat gelijk het nettoresultaat.

Bedrijfsvermogen: de in het bedrijf of zelfstandig beroep aanwezige activa.

Boekjaar: De periode waarin de onderneming is geëxploiteerd. Dit is meestal 12 maanden en komt dan overeen met een kalenderjaar, maar kan korter zijn, als de ondernemer bijvoorbeeld later in het jaar is gestart als 1 januari van dat jaar.

Eigen vermogen in de onderneming: De som van de in aanmerking te nemen bezittingen minus de in aanmerking te nemen schulden.

Financieringslasten: Rente- en provisiekosten die een onderneming is verschuldigd over afgesloten leningen en financial leaseovereenkomsten. Hierin bevinden zich geen aflossingen van leningen.

Grootboekrekening: Een verzameling van alle inkomsten en uitgaven binnen een bepaalde categorie. Het is dus een lijst met uitgaven en inkomsten die logisch bij elkaar horen. Met grootboekrekeningen wordt de boekhouding opgedeeld in logische stukjes.

Kolommenbalans: Een totale weergave van zowel de balans als de winst- en verliesrekening. In de kolommenbalans vind je alle gegevens in één kolom terug. Een kolommenbalans wordt opgesteld aan de hand van de grootboekrekeningen van de onderneming.

Liquide middelen: beschikbare middelen in de onderneming, zoals saldi op zakelijke bankrekeningen en kasgeld.

Inkoopwaarde: De inkoopwaarde van de omzet is de inkoopprijs van de verkochte producten.

Nettoresultaat of nettowinst: het bedrag dat aan het einde van een bepaalde periode overblijft. Als er geen geld overblijft spreken we van een verlies.

Omzet: de omzet binnen een onderneming is het totale bedrag aan inkomsten uit de verkoop van producten en diensten in een bepaalde periode

Passiva: de middelen (eigen vermogen en vreemd vermogen) waarmee de onderneming gefinancierd wordt, de schulden van de onderneming.

Permanenceposten: De uitgaven die een zelfstandige in één keer vooruit of in één keer achteraf betaalt. Hierbij kan worden gedacht aan verzekeringen, huur, lease, telefonie en andere contracten. Het is dus eigenlijk een jaarfactuur die in de boekhouding op maandniveau over meerdere termijnen moet worden gesplitst.

Privé-vermogen: Vermogen op een privé-bankrekening van de zelfstandige, eventuele partner en inwonende minderjarige kinderen.

Totaalvermogen: De waarde van de privébezittingen en de in het bedrijf of zelfstandig beroep aanwezige activa.

Verteerkosten: Kosten van voedsel, drank en genotmiddelen.

Zakelijk vermogen: Eigen (liquide) vermogen in de onderneming. Dit vermogen kan de zelfstandige ook gebruiken voor privé-doeleinden.

Colofon

Deze handreiking is geschreven door Stimulansz in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Auteurs

Richard van der Zanden

John Nuyten

Sam van Grinsven

Erwin Zweyppfenning

Annemieke Wildenburg

Meelezers

Denis Wolkorte

Tanja Mosselman

Paul Deiman

Eindredactie

Annemieke Wildenburg

Stimulansz

info@stimulansz.nl

030 298 2800

www.stimulansz.nl

Over Stimulansz

Stimulansz is kennis- en adviespartner van gemeenten en levert praktische oplossingen die écht werken. We vertalen de theorie van wet- en regelgeving naar de werkvloer, waarbij we laten zien dat er meer mogelijk is in de regelgeving dan vaak wordt gedacht.

We adviseren en trainen beleidsmedewerkers, klantmanagers en andere professionals en doen dat met veel enthousiasme en betrokkenheid en vanuit een grote kennis van de praktijk. En we helpen mee aan het verbeteren van de bedrijfsvoering van uw organisatie.

Zo zit Stimulansz in het hart van alle werkprocessen met als doel de dienstverlening van gemeenten in het sociaal domein beter, en daarmee het leven van mensen die afhankelijk zijn van die dienstverlening, een stuk makkelijker te maken.

Benieuwd wat Stimulansz nog meer te bieden heeft?

Ga naar www.stimulansz.nl voor meer trainingen, kennis en advies.

Volg ons ook op social media:

